

TIẾNG NÓI TRONG HOA SEN

- Ngoài trời lác đác mưa sa,
Trong phòng lặng lẽ mình ta với đèn;
Lưng đã mỏi vừa nằm thiu-thiu,
Hồn bỗng dung theo điệu nhạc trời.
Rồi liền đưa đến xa khơi,
6. Nhìn ra mới biết là nơi Liên trì;
Lòng tự hỏi đến chi đây nhỉ?
Chưa kịp cho ý nghĩ trả lời,
Liền nghe gió nhẹ đưa hơi;
Liên trì có một hoa tươi nở bùng.
Mùi thơm dịu chưa từng ngửi tới,
Sắc đẹp pha lẫn khôi hào quang;
Tự nhiên tiếng nhạc dịu-dàng,
14. Từ trong sen ấy nhịp nhàng trôi lên;
Hòa lẫn tiếng Thần Tiên ca trôi,
Lời ca rằng: con hỡi là con.
Đường trần gót ngọc đã mòn,
Từ xưa dạ sắt nay còn tim gan;
Chùng nào con Niết-Bàn nhập tịch,
Nhập mà không mất tích ở con.
Lời ca trầm bổng véo von,
22. Ngưng rồi mà tiếng vẫn còn vi-veo;
Hồn ta phương phát theo tiếng ấy,
Đứng lặng như tượng giấy hình đồng;
Khác nào như khoảng hư không,
Chính mình lại chẳng ngó trông thấy mình.
Bỗng có tiếng âm thanh sấm nổ,
Đóa hoa sen đã trở vừa qua;
Ngọn đèn bỗng lại mọc ra,
30. Trong đèn hiện đủ Phật- Đà mười phương.
Mỗi Phật mỗi hình dung đẹp-đẽ,
Đẹp-đẽ hơn tượng vẽ trần gian;
Phật nào cũng vẫn mình vàng,

- Nhưng hào quang có muôn ngàn khác nhau.
Mầu nhiệm thay Phật nào ta ngó,
Tức nhiên là Phật có lời ra,
Rằng con ơi: Phật không xa.
38. Tâm đâu tức thị Phật là đây ư.
Hoa này vốn chơn-như Pháp bửu,
Đèn này là vô hữu diệu năng;
Nếu người không có thiện căn,
Thấy hoa hoa chẳng nói rằng chi đâu.
Hoa cảm được sở cầu của chúng,
Đèn thông qua ý hướng trần gian;
Trong đèn có pháp chơn quang,
Sức năng hiện khắp mười phang Phật- Đà.
Mỗi Phật mỗi lời ra vi-diệu,
Khiến người xem được hiểu căn duyên;
Con không là kẻ đầu tiên,
50. Xưa nay đã lắm người xem đèn này.
Khởi niệm chi có ngay theo đó,
Tâm chúng sanh Phật rõ như gương;
Con ơi! Nơi cõi trần dương,
Đang còn sâu khổ vì con bão bùng.
Con hữu chí muốn cùng chư Phật,
Cứ chúng sanh khỏi cuộc can qua;
Lòng con cảm đến Phật- Đà,
58. Khiến cho thấy được đóa hoa sen này.
Lời trong hoa mở khai lúc nầy,
Do mười phương thế giới Phật- Đà;
Khiến cho hoa ứng lời ra,
62. Trong hoa có Phật, Phật hoa một nguồn.
Con hãy xem các phương Phật khác,
Cùng Phật đây có khác hay chẳng;
Đồng tâm đồng một bản năng,

- Cho nên sắc diện hình dung cũng đồng.
Lấy đây để mà trông thì biết,
Phật với phàm giả thiệt khác nhau;
Phật đồng tâm niệm sắc màu,
70. Phàm thì khác tướng khác vào trong tâm.
Tâm niệm khác, khiến tham muốn khác,
Kình chống nhau tạo các khổ nạn;
Khác hơn Phật ở Niết bàn,
Cùng tâm thanh tịnh cùng đang từ bi.
Dắt con đến đây chi có biết?
Muốn dạy con một việc rất cần;
Con nên tỉnh minh tâm thân,
78. Để nghe lời Phật thiệt hơn tỏ bày.
Con ơi! Khách trần ai đang ngủ,
Màn vô minh phát phủ say sưa;
Ngoài trời âm ỹ gió mưa,
82. Nhà hư sắp đổ mà chưa tỉnh hồn.
Cảnh chết ấy Phật không muốn có,
Nên gọi con để tỏ đây ư!
Là người phải biết thương người;
Con mau lấy dạ bi từ khuyển dân.
Trời Tây có vị Thần hung ác,
Sẽ ra tay tận sát nhọn gian;
Từ người giàu có cao sang
90. Đến người đói khát nghèo nàn không tha.
Chỉ có đức mới là tránh khỏi,
Tài mấy không chống chỏi cho qua;
Vị Thần ấy lúc nổi ra,
Chúng sanh thế giới Ta-bà nát tan.
Có đức có hào quang bao bọc,
Thần Ác không dám xóc đến mình;
Phép này tối diệu tối linh,

98. Ấy là tự cứu lấy mình đấng con.
 Bòn phước đức hơn bòn của quấy,
 Có tiền dư mở đấng cứu dân;
 Ấy là phép nhiệm che thân,
 Cho ra không mất để dành tiêu tan.
 Phật nói xong tay vàng liền chỉ,
 Nơi phía Tây liền thấy hiện ra;
 Vị Thần bộ mặt xấu xa,
106. Tay cầm một vật gọi là mê chung.
 Mê-chung ấy khi rung lên tiếng,
 Thì người nghe liền biến tâm thần;
 Mắt tai đều bị mê lân,
 Đát trời thấy tối ngã lẩn chết liền.
 Dù cho phép Thần Tiên đi nữa,
 Bị mê rồi khó chữa lẩn con;
 Vật kia hồi có càn khôn,
 Thì là có nó nay còn lại đây.
 Chổng được nó ít ai bớ trẻ,
 Ngoài Phật ra mọi kẻ đều thua;
 Phật thì lấy đức làm vua,
118. Xưa nay đức chẳng hề thua phép nào.
 Trong đức có đủ hào quang diệu,
 Cứng chắc hơn các loại kim cương;
 Gọi là diệu pháp chơn vương,
 Phép tà không thể cự đương được nào.
 Đức càng lớn hào quang càng chắc,
 Được viên dung đồng Phật Như-Lai;
 Đức là mẹ của muôn loài,
126. Đức không tất chẳng có ngày nào an.
 Chính các Phật mình vàng chói rực,
 Cũng là do nơi đức sinh ra;
 Đức không không có Phật- Đà,

- Đức là nguồn cội của nhà chơn tu.
Đạo không đức đạo mầu chẳng gọi,
Đức muốn nên, nên mới tu hành;
Con ơi! muốn đạo quả thành,
134. Đức là căn bản rón dành thêm cao.
Chính nó là bức rào đỡ đạn,
Thần ác không xâm phạm được mình;
Ấy là phép tối diệu linh,
Gọi con đến để trần tình bấy nhiêu.
Phật nói xong liền nheo đôi mắt,
Rồi tự nhiên lặng bật mắt đi;
Cúi đầu tạ Đức Từ bi,
142. Nhiệm màu dạ chẳng còn nghi chút nào,
Ỗn đức ấy chạm vào tim phổi,
Nguyện noi theo cho cỏi lột phàm;
Cảnh này lòng chẳng muốn ham,
Thì còn chờ đợi ư tham cảnh nào?
Sen dường ấy đèn cao dường ấy,
Có sức năng hiện thấy mười phương;
Trí phàm không thể suy lường,
150. Đáng cho sanh-chúng cúng dường từ-bi.
Ta đang còn nghĩ suy suy nghĩ,
Sen bỗng nhiên phát phẩy một cành;
Kể rồi tiếng nhạc liền sanh,
Thần ca một khúc vang lên êm đềm.
Rằng con ơi! ngày đêm không có,
Cỏi sen này sáng tỏ luôn luôn;
Mỗi hoa mỗi cảnh khác thường,
158. Trong hoa có Phật hiện đương tọa thiền.
Hoa thọ mạng vô biên vô lượng,
Lấy kiếp phàm khó tính cho ra;
Nhưng hoa chẳng có tàn già,

- Lúc nào cũng đẹp như là mới sinh.
 Lấy cặp mắt phàm tình trông mãi,
 Không bao giờ được thấy Phật đâu;
 Tâm thanh con khởi lòng cầu,
 166. Đẽ mà thấy được cảnh màu trong hoa,
 Khi tai nghe lời ca vừa dứt,
 Cảnh sen ngưng tiếng nhạc cũng ngưng;
 Rồi liền trong phút bỗng dung,
 Mùi hương ngát mũi chưa từng gửi ra.
 Kế đó một đóa hoa phía hữu,
 Chuyển mình xoay mặt ngó vào ta;
 Thoắt như đèn điện bật ra,
174. Sáng vô cùng sáng hơn là trời trăng.
 Trong hoa hiện rõ ràng thế giới,
 Có các lầu cất nối liền nào;
 Toàn bằng châu ngọc lâu lâu,
 Trên không lại có tháp cao lưng chừng.
 Giữa tháp có một vùng bạch sắc,
 Trong hào quang có Phật ngồi yên;
 Phật rằng ở trẻ hữu duyên,
182. Nhân đâu con được đến miền này đây?
 Con biết tên cảnh này chẳng nhỉ,
 Chính tên Vô-sầu-mị ngọc đài;
 Những người từ cõi trần ai,
 Sanh lên đến được cõi này đều vui.
 Kìa con xem mọi người tất cả,
 Sắc mặt không có vẻ buồn rầu;
 Bao nhiêu đài các ngọc lâu,
190. Tạo nên bằng các báu châu diệu huyền.
 Châu báu ấy tự nhiên biến hóa,
 Tùy sở cầu hiện cả mọi nơi;
 Muốn nghe nghe được đủ lời,

- Muốn ăn chi có đủ mùi vị ngon.
Đủ phẩm vật không còn vật thiếu,
Tuy hột châu nhỏ xíu chứa đầy;
Duyên xưa con đã khéo gây,
198. Cho nên mới được chôn nầy đến nơi.
Kìa con thấy chói ngời viên ngọc,
Đang long lanh ở góc bên kia;
Định thân con thấy mỗi tia,
Mỗi vì Bồ-tát đang chia cứu đời.
Ông giả dạng ra người tàn tật,
Ông biến thân ra bậc giàu sang;
Ông thì hóa kẻ nghèo nàn,
206. Ông thì giả dạng làm quan đương quyền.
Mỗi ông mỗi có thuyền bát nhã,
Ngày chí đêm bươn bả cứu dân;
Biết bao nhiêu cuộc tảo tần,
Vì câu bác ái bất cần khổ lao.
Chính mắt ta trông vào thấy kỹ,
Có một ông đang bị cực hình;
Mặt luôn đầy vẻ tươi xinh,
214. Đón đầu tuy lắm không rên không buồn.
Có một ông giả cuồng đang chạy,
Và kêu vang thế giới sanh linh;
Rán tu để cứu lấy mình,
Ngày gần sấm nổ vang thình hĩ hùng.
Sắp đến phút rốt cùng thế giới,
Nghiệp chúng sanh đã tới lúc muôi;
Khổ nhiều hơn sự an vui,
222. Không tu khó thoát qua hồi đại tai.
Có một vị ngồi ngoài phố xá,
Mặt tả tơi như kẻ ăn mày;
Vừa xin vừa cúi lạy dài,

- Xin cô với bác ra tay giúp giùm.
 Tuy thân phận bần cùng rách rã,
 Cũng là người như cả mọi người;
 Xin thương chớ dạ ngạo cười,
230. Tiền nay giúp một lời mười trả sau.
 Nhon loại sắp bước vào hỏa nạn,
 Vật quý chi cũng tán ra tro;
 Thân nầy nay chẳng đủ no,
 Xin cô với bác thí cho ít nhiều.
 Giúp kẻ khó là điều phải nghĩa,
 Có phước dư sau sẽ khỏi nài;
 Cúi xin cô bác xóm làng,
238. Đồng xu chén gạo xin ban bố giùm.
 Miệng vừa nói mà lưng vừa cúi,
 Nước mắt rơi như suối đổ ra;
 Ké nghe có tiếng Phật- Đà,
 Rằng con ơi! ấy chính là Quan Âm.
 Biết bao kẻ đã lầm lạc đến,
 Cho rằng phường lừa dối ăn mày;
 Nào dè là Phật vị lai,
246. Vì câu bi mẫn ngồi ngoài chợ đông.
 Ké nào thí một đồng một cắc,
 Phước to bằng trái đất đầy con;
 Ké làm nhiều chất đường non,
 Người không làm thật ít còn chi hơn.
 Phật nói rồi bình thân im lặng,
 Ta liền quay ngoắt thẳng bên kia;
 Đồng trong ánh ngọc một tia,
254. Có vị bò tát đang lê gót trần.
 Hóa làm một vị quan liêm trực,
 Thêm đầy lòng nhơn đức yêu dân;
 Sĩ bình hộ vệ bất cần,

- Một mình đi lại xa gần xét xem.
Thương dân thể anh em ruột thịt,
Vừa giúp dân chẳng tiếc một điều;
Cất nhà cho kẻ bị thiêu,
262. Ruộng ban cho kẻ thiếu điều cày canh.
Rách cho mặc được lành thân thể,
Đói cho ăn để khỏe mạnh lên;
Chân bần không lúc nào quên;
Lại thường khuyến khích theo nền Phật gia.
Riêng ông quên cửa nhà con vợ,
Chỉ lo bề ăn ở cho dân;
Khiến cho già trẻ xa gần,
270. Thầy đều biết cảm mến ân rất nhiều.
Liên nghe tiếng Phật kêu ta nói,
Ấy là ông Dĩ-Lợi Độ-sanh;
Mượn cơ giúp đỡ no lành,
Để lần dắt chúng tu hành đày con!
Bồ-Tát ấy đức tròn hạnh mãn
Ngày gần đây chúng đặng Như Lai;
Hiện giờ ở chốn trần ai,
278. Có nhiều Bồ Tát như vậy lắm con!
Phật nói rồi ta liền cúi bái,
Rằng cảm ơn Phật dạy tận tường;
Nếu quan ở cõi trần dương,
Như Bồ Tát ấy biết thương dân lành.
Dân chẳng có một ai hờn oán,
Nước càng ngày giàu mạnh vững an;
Không sinh ra cuộc rối loạn,
286. Khắp đâu đều cũng lặng an như tờ.
Phật rằng nếu biết lo thế ấy,
Thì cõi trần cả thấy hiền hòa;
Đao binh cũng chẳng sanh ra,

- Và ngày tận diệt như là cũng không.
 Nhưng tiếc thay một ông hành thiện,
 Còn chín người theo chuyện bất lương;
 Thế nên không ngớt thê lương,
294. Cạnh tranh nhau mãi trên đường lợi danh.
 Tội lỗi chất muôn thành đày ngấp,
 Khí ác xung lên khắp trời xanh;
 Ngàn muôn dữ chỉ một lành,
 Nghiệp kia sắp đến phạt hành gớm ghê.
 Nếu sanh chúng giặc mê tỉnh được,
 Và âu lo chường phước cho nhiều;
 Dù cho có cuộc tàn tiêu,
302. Xác hồn kia được Phật theo độ trì.
 Đủ phép nhiệm cứu khi lâm nạn,
 Lòng muốn chi sẽ đặng có ngay;
 Con ơi! Lời Phật không sai,
 Nên khuyên khắp chúng trần ai thức lòng.
 Phật liền ngược mắt trông một cái,
 Sức lệ làng mắt nháy còn thua;
 Hiện ra một hột ngọc to,
310. Rồi trong ngọc ấy chiếu ra cõi trần.
 Mây gió cuộn nước dâng linh láng,
 Mù mịt trông hình dạng mờ mờ;
 Thân như bèo nổi lờ đờ,
 Hãi hùng không thể ai ngờ cho ra.
 Trên thân ấy yêu ma đập giẫm,
 Thân lửa lò càng ngấm càng ghê;
 Lúc nào đẹp để dường huê,
318. Bây giờ xấu xí hơn dề rác trôi.
 Mê dù mấy khi người trông thấy,
 Cũng chán ngay hết lấy làm mê;
 Tự lòng ta thấy ủ ê,

- Buồn sao cảnh quá ê chề nhóp nhơ.
Cảnh chết ấy thật chưa từng thấy,
Chết như vậy thế giới còn chi;
Tự nhiên nước mắt lâm ly,
326. Rồi liền nghe Đức Từ bi gọi rằng.
Con ơi! Thân trôi lăn thế đó,
Toàn là người không có thiện tâm;
Tự làm thì phải tự cam,
Phật thương nhưng cũng không làm sao hơn.
Nghe Phật nói khiến lòng thêm nã,
Đành rằng do nghiệp tạo sanh ra;
Thẳng như cứu được người ta,
334. Cứu ngay không lựa ấy là nghiệp chi.
Từ bi vẫn từ bi tất cả,
Hễ xót thương luôn dạ xót thương;
Không nhờ Đức Phật yêu đương,
Cõi trần tiêu lệ hơn sương gặp Trời.
Phật rằng ớ con ơi xét kỹ,
Phật thương hơn ý nghĩ con thương;
Nhưng người ăn ở bất lương,
342. Dù thương cách mấy không phương cứu rồi.
Đeo kiếng mát thấy trời sẫm tối,
Không lọt sao nhận nổi trời trong;
Con ơi! Kiếng nọ lọt xong,
Nghiệp không thì họa sẽ không tức thì.
Công lý chẳng riêng vì ai cả,
Tội thì hành phước sẽ thưởng ban;
Cứ làm mãi việc ác gian,
350. Ác gian ấy sẽ lôi mang họa vào.
Vạn sự chẳng ngoài câu nhân quả,
Ăn vào thì no dạ chẳng không,
Rán làm cho chúng cảm thông;

- Luật nhân quả rất bình công vô cùng.
 Riêng con khá nên dùng nhẫn lực,
 Lướt chông gai thức tỉnh nhơn sanh,
 Khiến người trở tánh hiền lành,
358. Ấy là biết cứu phàm tình đẩy con.
 Nghe lời Phật lòng son thêm tỏ,
 Có cảm thì tất có ứng ngay,
 Giống nào trái nấy chẳng sai,
 Tự nhiên định luật xưa nay không làm.
 Thật đúng phép thậm thâm vi diệu,
 Không Phật tâm khó hiểu Phật cơ;
 Nhiệm mầu từ trước tới giờ,
366. Bí huyền nay cũng vẫn chưa hiểu cùng.
 Người biết một ở trong muôn việc,
 Chớ nào đâu hiểu biết máy sâu,
 Nhiệm mầu sau trước nhiệm mầu;
 Mối manh biết đợc đuôi đầu sẽ thông.
 Khuyên sanh chúng để lòng xét kỹ,
 Chọn lấy câu chơn lý làm theo;
 Đâu là nước bọt mây bè,
374. Đâu là sắt đá sơn keo nghiệm rành.
 Rồi tự lực thiết hành chánh đạo,
 Khó ngàn muôn chớ nã tâm linh;
 Luôn gìn vẹn đức kiên trinh,
 Không nên Phật Thánh cũng thành tiên nhơn.
 Đời có phải là hơn mọi kẻ,
 Đáng kính yêu đáng lễ tôn sùng;
 Khuyên người suy xét cạn cùng,
382. Để lo cho khỏi lụy chung kiếp tàn.
 Dựa theo những lời vàng Phật bảo,
 Cõi trần là huyền ảo sắp tiêu;
 Khác nào cột đổ nhà xiêu,

- Gặp cơn bão tố dễ nào đứng an.
Cuộc sập đổ tiêu tan khó tránh,
Ổ trẻ già hãy lánh cho mau;
Chân chờ khi gió thổi vào,
390. Mạng căn kia khó giữ sao cho còn.
Trong lòng ta vừa đang nghĩ thế,
Viên ngọc kia vừa kể chiếu ra;
Một ông đầu bạc tuổi già,
Dung nghi đoan chánh, đan tay ra chèo.
Gặp phải lúc ngược chiều nước đổ,
Ông chèo nhiều thuyền nọ ít đi,
Tay chèo miệng lại ngâm thi,
398. Thi rằng: hoàn vũ nhứt kỳ khả an.
Kẻ hữu duyên có toàn đại độ,
Mau xuống đi tìm chỗ lạc nhàn;
Đò này chẳng ngại biển giang,
Sẽ đưa rước khách ngồi an tới bờ.
Lão từ trước tới giờ cầm lái,
Chẳng lần nào đi sai hướng phương;
Khách già trẻ chớ ngại đường,
406. Muốn đi tới chỗ hãy bươn xuống đò.
Ông vừa ngâm vừa lo chèo tới,
Khách trên bờ ít gọi đến ông;
Phật rằng con có biết không,
Lão đò ấy hiện còn trong cõi trần.
Một Bồ Tát hóa thân đầy nhĩ,
Con để tâm suy nghĩ sẽ tường;
Nếu như có khách trần dương,
414. Gọi ông, ông sẽ đưa đường cho ngay.
Phật nói rồi vẫy tay một cái,
Thuyền hóa ra thế giới cực minh;
Cảnh vui nhà cửa rất xinh,

- Người nào đều cũng dạng hình nghiêm trang.
 Do cặp mắt làm tan bóng tối,
 Không trời trắng vẫn rọi sáng trung;
 Mỗi người dưới mỗi bàn chân,
422. Có hoa sen đỡ đi dừng tự nhiên.
 Phật rằng cảnh trong thuyền đáy nỉ,
 Bước xuống đi sẽ thấy ngay liền;
 Trên đời ít kẻ hữu duyên,
 Cho nên người được xuống thuyền mấy ai.
 Ta càng xem càng say mết-mát,
 Cảnh chưa từng để mắt trông vào;
 Kính thay phép Phật rất cao,
430. Những điều biến hóa trần nào nghĩ ra.
 Ước gì cảnh của ta xem đáy,
 Khắp người đời cũng thấy như ta;
 Cõi trần dù lắm mê sa,
 Cũng là dứt bỏ để mà lo tu.
 Phật rằng sáu, sáu nào cũng sáu,
 Hóa rồng hay không hóa tại mình,
 Nước kia chẳng chịu lặn bình,
438. Trăng dù có chiếu khó nhìn lắm con.
 Quý hóa thay Phật ngôn vừa bảo,
 Cảnh màu do tâm tạo mà ra,
 Nếu đồng tâm với Phật- Đà,
 Tất nhiên cảnh Phật sẽ là thấy ngay.
 Suy nghĩ thế lòng đây phớt phở,
 Tu thì thành chẳng thuở nào không;
 Nguyện đi kêu khắp đại đồng,
446. Cho người trong cõi trần hồng gắng tu.
 Ta nghĩ xong cúi đầu bái Phật,
 Xin đội ơn của Đức đại từ;
 Phật liền nhích miệng mỉm cười,

450. Thoắt ra một cái mắt hồi nào đâu.
Ta đang ngẩn ngơ theo phép nhiệm,
Tai liền nghe có tiếng lá rung;
Nhìn ra lá dưới cành hoa,
Chuyển lay vài bận rồi ra ngưng liền.
Nhiều Bò Tát hiện trên lá ấy,
Lá không chìm vẫn thấy tự nhiên;
Vị nào cũng rất trang nghiêm,
458. Đồng thanh cất giọng ngâm lên lời màu.
Răng nước vốn nguồn sâu ban bủa,
Phật do tâm mà có danh ngôn;
Thấy tâm thấy được Thế Tôn,
Bỏ tâm tìm Phật luống công tu hành.
Đang lắng nghe tiếng ngâm vừa dứt,
Bóng các Ngài liền khuất ngay đi;
Thật là Phật pháp bí kỳ,
466. Lời vàng trong lá dễ gì moi ra.
Chon lý thay lời ca mới nãy,
Nguyện truyền ra cả thầy người nghe,
Chùng nào dân chúng hết mê,
Thì đây mới chịu ngưng bề nhủ khuyên.
Xưa nay vốn đạo duyên đã thấm,
Giờ được thêm phép nhiệm ban vào;
Khiến thêm sắc ngọc sậm màu,
474. Đường tu càng mến tả sao cho cùng.
Riêng phạt dành vầy vùng khỏi khổ,
Còn muốn cho khắp chỗ ly nản;
Làm y theo những lời vàng,
478. Đạo màu gieo khắp non-gian mới vừa.
Cay đắng mấy cũng cho thường sự,
Miễn làm sao dân thứ hiền lành;
Ấm no no trong cuộc sống sanh,

- Hảo-hòa khắp cả dân tình đó đây.
 Hiện tại chẳng ai gây thù hận,
 Vị lai không vướng bận khổ sầu;
 Khắp dân thế giới năm châu,
486. Nắm tay nhau lại giữ câu hòa bình.
 Biến cõi thế trở thành cõi Phật,
 Đòi hung đồ ra đờc hiền nhơn;
 Là ngày nhơn loại qui nguơn,
 Ta-bà thế giới hết còn khổ lao.
 Điều này ta ngày nào cũng ước,
 Khát khao hơn khát nước nữa ư!
 Lòng luôn khẩn Đức đại từ,
494. Giúp cho ta sớm đờc như nguyện này.
 Hôm nay đờc tới đây cõi lạ,
 Càng khiến cho lòng dạ thêm nôn,
 Cúi đầu bái tạ Thế Tôn,
 Giúp cho thế giới càn khôn như vậy.
 Khắp Nam Bắc hết gây khói lửa,
 Cả Đông Tây cũng bỏ đao binh;
 Ở ăn theo tánh trời sinh,
502. Háo sanh chớ chẳng chút tình sát ai.
 Mắt thấy sự gỗ gây bắt chán,
 Tai nghe điều thù oán thêm nhòm;
 Tranh nhau từ miếng cá cơm,
 Nỡ đem tình nghĩa vùi chôn bùn lầy.
 Dù học thức Đông Tây mấy bực,
 Vì lợi danh đành dứt nghĩa nhơn;
 Sánh loài cầm thú ngang phân,
510. Đâu còn giá trị là nhơn loại gì.
 Nghe tiếng súng âm ý đờc lại,
 Như cầm dùi xoi hoáy trong tim,
 Xét rằng từ cổ chí kim,

- Vì tình hoặc giả vì tiền giết nhau.
Rốt cuộc lại người nào cũng chết,
Uổng mưu gian uổng giết lẫn nhau;
Ô danh trọng tội mang vào,
518. Thúi tràn muôn dặm thơm nào mấy ly.
Vả lại cũng tại vì nghiệp ác,
Linh hồn kia khi thác đi rồi;
Sáu đường cứ mãi lăn trôi,
Chịu chiêu sanh tử luân hồi thiết tha,
Khổ với thảm kẻ ra sao hết,
Sống chưa chi kể chết tới nơi;
Ngấn thay số mạng người đời,
526. Cũng nên xét kỹ để hồi tâm tu.
Ta đang đứng gặt gù suy nghiệm,
Trong tâm liền khởi niệm như vậy;
A-Di-Đà Phật phương Tây,
Hiển linh xin hiện chốn này cho xem.
Dạy cách nào ngày đêm trì niệm,
Để có mau kiến diện được Ngài;
Hồng trần già trẻ gái trai,
534. *Như mù lại gặp phải ngày tối tăm.*
Không Phật chỉ khó làm cho trúng,
Chế thuốc sai ắt bịnh không lành;
Con đường Tịnh độ vắng sanh,
Cúi xin Đức Phật mở tình dạy cho.
Trong tâm vừa vãi ra như thế,
Thì ngọn đèn về phía phương Tây;
A-Di-Đà Phật hiện ngay,
542. *Hào quang ở giữa lông mày chiếu ra.*
Rằng ở cõi Ta-bà sanh chúng,
Có người nào lòng muốn gặp ta;
Phải như con hiếu nhớ cha,

- Dù cho cách trở bao xa cũng về,
Niệm Di-Đà không hề để ngớt,
Cả sáu căn cũng một niệm nhau;
Tất là đàn chỉ bắt lao,*
550. *Tây Phương đến được chớ nào khó chi.
Dứt sạch niệm mê si tức giác,
Cùng ngó nhau hai mặt hòa nhau;
Nếu còn tâm vọng trần lao,
Dù cho niệm Phật cách nào không linh.
Lời này con khá in trong trí,
Để truyền cho cạn kỹ người tu;
Chúng sanh đâu phải là mù,*
558. *Chỉ là mắc bệnh mộng du tại trần.
Sẽ tỉnh được chớ không mê mãi,
Con khéo lời chỉ dạy người ta;
Một người giúp được tỉnh ra,
Đức kia to lớn khó mà lường đo.
Ta cúi đầu liền thưa Đức Phật,
Xin chạm ghi ân đức đại từ;
Dạy cho rõ phép thật hư,*
566. *Sẽ là giúp được nhiều người thành công.
Cúi xin Phật nhủ lòng chỉ dạy,
Hiện ở nơi thế giới Ta-bà;
Tại sao khắp cả gần xa,
Chúng sanh thường niệm Di-Đà nhiều hơn.
Phật rằng có tám muôn dư pháp,
Pháp Di-Đà rất hạp hạ căn;
Dễ tu dễ nhớ dễ hành,*
574. *Cho nên hiện tại chúng sanh niệm nhiều.
Cũng là điếm tàn tiêu cõi hạ,
Duyên ta cùng tất cả chúng muôi;
Đất Trời đến lúc tối thui,*

- Thì ta ứng hiện độ người thành tâm.
Hào quang ta sẽ làm hết khổ,
Khi người nào được có chiếu vào;
Mẹ thương con đỡ thế nào,**
582. **Phật thương sanh chúng cũng vào thế ni.
Thương đến đôi quên đi mạng sống,
Gánh khổ cho sanh chúng từ lâu;
Con ơi! Nên được đạo mau,
Lòng từ bi phải rộng sâu vô cùng.
Món yêu thương cũng không tiếc kể,
Dem ban cho những kẻ khát khao;
Chúng sanh nơi cõi trần lao,**
590. **Tám lòng này biết chừng nào hiểu ra.
Phật thấy chúng Ta-bà đang khổ,
Khó ngòi yên Tịnh-độ ở con,
Hóa thân đến đôi gót mòn,
Đó đây đi khắp chẳng còn chỗ không.
Tìm kiếm kẻ lòng mong nhớ Phật,
Dem về nơi Lạc quốc ở chung;
Kìa con để mắt xem cùng,**
598. **Hóa thân của Phật khắp trong cõi phàm.
Khi hóa nữ hóa nam đủ hạng,
Cứu chúng sanh không chán phút nào;
Lòng thương chẳng lúc mòn hao,
Xưa nay vẫn một sắc màu từ bi.
Gặp tai khổ như khi bình sự,
Lòng thương yêu dân thứ không phai;
Không riêng Phật ở phương Tây,**
606. **Phật nào cũng vẫn ra tay cứu đời.
Ngoài Ta-bà còn nơi khác nữa,
Cũng chúng sanh đau khổ như nhau;
Cứu luôn không bỏ người nào,**

- Nếu là tướng Phật nếu trau tâm lành.
*Phật nói xong liền nhìn ngoái lại,
 Liền hiện ra thế giới Lạc-bang;
 Biết bao nhiêu đóa hoa vàng,*
614. *Chỉ trong một khắc nở ngàn muôn bông.
 Phật rằng con hãy trông như thế,
 Mỗi bông là mỗi kẻ siêu thăng;
 Nhưng mà kẻ đọa trần gian,
 Nhiều hơn số kẻ siêu thăng cõi này.
 Nên lòng Phật chưa khuấy khỏa được,
 Lo lắng luôn không ngớt ở con;
 Chừng nào kẻ khổ hết còn,*
622. *Thì là Phật mới Niết bàn ngồi yên.
 Cảm lời Phật ta liền rơi lụy,
 Rồi cúi đầu tỏ ý biết ơn,
 Lòng nhơn trên hết lòng nhơn,
 Đáng làm cha mẹ cõi trần chúng sanh.
 Một mùi hương thơm lành ngát mũi,
 Ngược đầu lên còn vọi hào quang;
 Lẫn cùng tiếng nhạc trời vang,*
630. *Còn thân Phật đã ẩn tàng mất đi.
 Thật phép nhiệm khó suy nghĩ kịp,
 Đáng kính thay các Đức Từ bi;
 Chúng sanh lòng muốn những gì,
 Hiểu ngay liền khéo tùy nghi giúp giùm.
 Ta đang còn bận trong ý nghĩ,
 Rằng ước gì Phật chỉ thời cơ;
 Để cho những kẻ còn ngờ,*
638. *Trở nên tin để kịp giờ Hoàng-Thiên.
 Ta vừa nghĩ thì liền theo đó,
 Trong ngọn đèn linh nọ hực ra;
 Một hào quang chói sáng lò,*

- Trong hào quang có một tòa Liên hoa.
Giữa có vị Phật đà ngồi ngự,
Nơi ngực bày lộ chữ vạn ra;
Mỗi nơi góc mỗi Phật- Đà,
646. Hào quang muôn sắc thật là đẹp xinh.
Phật vừa cười vừa lên tiếng nhạc,
Trong nhạc nghe rào rạc lời ca;
Rằng: Con ơi! Cõi Phật- Đà,
Phàm nhơn mấy kẻ được mà thấy đâu.
Không phải riêng con cầu mà được,
Vốn là duyên thuở trước khéo gây;
Thương con lao khổ dầy đây,
654. Vì noi gương Phật chón này mà ra.
Con vừa gặp Di-Đà khi nãy,
Phước lớn hơn tứ hải ở con;
Truyền ngôn con khá lo tròn,
Ngày gần Phật sẽ cùng con một vườn.
Con ơi! Với tình thương của Phật,
Khác hơn tình nhơn vật ở con;
Thương không muốn chúng hao mòn,
662. Thương làm cho khắp người còn sống luôn.
Không ở trần về nương cõi Phật,
Chẳng tử sanh bịnh tật đeo mang;
Ngọn đèn trên cánh sen vàng,
Người thường nơi cõi thế gian khó nhìn.
Lành thay con hữu tình với Phật,
Giờ phút này mới được thấy ư;
Con đừng tưởng việc huyễn hư,
670. Đây là sự thật chớ ngờ ở con!
Kìa nơi góc lầu son bên cạnh,
Con thử xem thấy cảnh trần ai;
Trên giường kia cái hình hài,

- Đang nằm như thể khúc cây bất thần.
 Chính là cái xác trần con đấy!
 Con thử xem sẽ thấy ra sao?
 Một khi hơi thở không vào,
678. Xác kia trở cứng khác nào khúc cây.
 Rồi sinh lên thú khai hết kẻ,
 Rã tan ra khác thể bùn lầy;
 Hồng trần bất luận là ai,
 Xác thân đều phải như vậy ở con.
 Thế mà chúng sanh còn mền tục,
 Tạo tác ra nhiều việc tội tình;
 Làm cho thêm nghiệp tử sinh,
686. Mười phương chư Phật càng nhìn càng đau.
 Bên góc kia con nhìn vào thử,
 Cõi Phật- Đà đủ thứ xinh tươi;
 Cả ai đều cũng vui cười,
 Buồn rầu lao lý một người cũng không.
 Nếu muốn chi tùy lòng có nấy,
 Dù việc chi chẳng trái tâm nguyên;
 Nếu người ở cõi trần duyên,
694. Được về đây sẽ hết phiền hết lao.
 Nhưng ít kẻ tin vào nơi ấy,
 Thật đáng làm thương hại ở con;
 Dù cho lặn biển trèo non,
 Chon linh con chẳng hao mòn chút nao.
 Càng lao khổ càng cao công đức,
 Như tường dày thêm chất đá chông;
 Chỉ là đáng sự an lòng,
702. Chớ không đáng để ngại phòng sợ lo.
 Con khá nên khuyên cho đời biết,
 Khổ dù bao không thiệt chớ lo;
 Trồng hoa, hoa sẽ trở cho,

- Lòng nguyên sẽ được chớ lo mất phần.
Phật là kẻ thoát trần đã hẳn,
Lời nói chi cũng chẳng hề sai;
Con ơi! Khá biết Như-Lai,
710. Vì dân đủ cách đổi thay dạng hình.
Hôm nay cũng vì tình con trẻ,
Phật hiện bày mọi lẽ con xem;
Ai trông cũng bắt muốn thềm,
Nhưng mà những kẻ được xem không hiền.
Mười phần lòng bận theo cõi tục,
Tin Phật Trời một chút cũng không;
Lòng thương của Phật tràn đồng ,
718. Đối cùng hạng ấy cũng không cứu rồi.
Nhưng Phật chẳng trách người nào cả,
Đối với ai cũng dạ yêu thương;
Từ bi luôn mở rộng đường,
Chùng nào hết kiếp vô thường mới thôi.
*Đạo khi ngộ con ơi báu quý,
Đâu cũng là chơn lý ở con!*
Khi xem mây dấn chót non,
726. Lúc nhìn sóng vỗ đầu còn lô nhô.
Nơi nào cũng có cơ bí nhiệm,
Không vật chi mơ huyễn được lòng;
*Con ơi! Hai chữ 'Có Không',
Tìm ra cho được nguyên tông mới là.*
Trong tiếng nhạc ứng ra lời nói,
Tuy không mà há gọi rằng không;
Phật đâu lại ở trong bông,
734. Bông sao lại mọc đèn chong thế này.
Ngoài ý khách trần ai suy lượng,
Dễ mấy ai nghĩ tưởng cho ra;
Duyên lành ở một kỳ ba,

- Sẽ còn lắm kẻ thấy hoa này nhiều.
 Con rán dạ uốn chiều thế cuộc,
 Truyền việc này khắp nước dân nghe;
 Ngõ hầu sớm tỉnh giấc mê,
742. Đê cùng các Phật qui tề nơi đây.
 Nhạc lẫn tiếng ca này vừa dứt,
 Một vùng mây lũ lượt bay qua;
Phật Ngài liền chỉ tay ra,
Mây kia dừng lại hóa ra địa cầu.
Đang quay xuôi bỗng đâu quay ngược,
Làm cỏ cây nhọn vật giữa nghiêng;
Biển sông mà hóa đất liền,
750. *Đất liền lại hóa ra miền biển sông.*
Các phương hướng lạnh nóng đối khác,
Khí hậu nơi Nam Bắc đều sai;
Nhìn xem vạn vật muôn loài,
Do nơi cuộc đổi thay này nát tan.
Trông thấy cảnh điêu tàn xơ xác,
Ruột rà đau nước mắt nhỏ sa,
Phật rằng ở trẻ Ta-bà,
758. *Cõi trần cảnh ấy xảy ra nhiều lần.*
Mỗi một kỳ thay nhân đổi vật,
Là một lần quả đất lộn quay;
Vô thường kiếp tạm trần ai,
Hiệp tan tan hiệp như mây khác nào.
 Con có thấy ai đâu trường cửu,
 Không vật chi cố trụ được ư!
 Hoàn toàn là cõi huyễn hư,
766. Đáng thương cho kiếp con người dường bao.
 Luông công người kẻ mưu đủ lẽ,
 Không việc nào dành để cho lâu;
 Thân tàn, vật cũng hóa sâu,

- Hữu hình tất hoại là câu nói thường.
Cõi Phật rán vệt đường đi tới,
Thân không tàn vật mới trường miên,
Hỡi này ớ trẻ con duyên,
774. Phật- Đài bất lạc đâu khuyên tu hành.
Mắt đã thấy hết sanh ngờ vực,
Con được xem cõi Phật rõ ràng;
Rán khuyên lại kẻ thế gian,
Lo tu chớ dạ mơ màng nữa chi.
Tỉnh cho hẳn mới qui cõi Phật,
Đừng nữa chim nữa chuột dở dang;
Không ten thì phải thuận vàng,
782. Muốn cho giải khổ phải toàn chơn tu.
Ngày gân đây năm châu thế giới,
Nhu địa cầu vừa mới thấy kia;
Thây trôi máu chảy đầm đìa,
Nạn trời ách nước khó bề tránh qua.
Việc chẳng hệ Phật đà không bảo,
Nói ra đây vì đạo thương dân;
Phật không dối gạt hồng trần,
790. Những điều Phật nói chẳng lầm đâu con.
Phật không những cứu hồn khỏi đọa,
Cứu luôn thân khỏi họa trần gian;
Từ-bi chủ xưởng hai đàng,
Sống lành thân thể thác an liên đài.
Phật nói xong rồi tay liền vẫy,
Quả đất kia trở lại thành mây,
Dần dần từ ấy cứ bay,
798. Phật rằng con hỡi thấy đây chẳng là.
Chỉ trong một phút qua rồi mất,
Cõi trần gian nhơn vật thế ni;
Con ơi đáng quý yêu gì,

- Nữ đi giành giựt hại thì lẫn nhau.
 Mọi vật tạm kiếp mau như chớp,
 Nên giúp nhau thêm phút lâu dài;
 Chớ vì tình, chớ vì tài,
806. Dẫn nhau đến chỗ nạn tai âu sâu.
 Trên cùng dưới lấy câu hòa-hảo,
 Giúp đỡ nhau manh áo bát cơm;
 Muốn cho được có tiếng thơm,
 Xem điều hơn nghĩa trên hơn bạc tiền.
 Trọng đạo cả hơn riêng ái dục,
 Chẳng riêng lo hạnh phúc một mình;
 Những điều lợi ích nhân sinh,
814. Lớn lao mấy cũng hy-sinh không cần.
 Con ơi muốn phật Thần nên được,
 Tâm lòng này làm trước ở con;
 Việc người cư xử không tròn,
 Thì là việc Phật chẳng còn nên đâu.
 Đạo không đòi đạo nào có lập,
 Thành Phật do tu tập trong nhân;
 Bồng nhiên nên được Phật Thần,
822. Phật Thần ấy cũng chẳng cần làm chi.
 Thật bác-ái danh gì cũng mặc,
 Chỉ biết điều cứu vật độ hơn;
 Đó là mới thật lý chơn,
 Mới là đúng nghĩa Phật Thần ở con.
 Thương người đến mắt còn chẳng kể,
 Người tu hành như thế mới nên;
 Điều này ở trẻ chớ quên,
830. Bốn ơn trọng đại mới đền đáp xong.
 Hành đạo dứt được lòng vị ngã,
 Tất là chơn đạo quả nên ngay;
 Con ơi! Lòng mến trần ai,

- Thường tình không thể một ngày dứt xong.
Việc khó mấy cố công làm mãi,
Cũng sẽ nên không sai đâu con,
Con ơi! rán giữ cho tròn,
838. Tu cho mình lại phải còn tu hơn.
*Đường Phật-pháp keo sơn gắn chặt,
Phải anh-hùng thắng giặc trong tâm;
Những gì đã thấy sai lầm,
Liên chữa ngay chớ để làm dây-dừa.
Việc đáng chữa cố chữa cho được,
Tội lỗi bao cũng chuộc được ngay;
Con ơi! kẻ ở trên ai,*
846. *Tình con mê được phải đầy khó khăn.*
Phật xưa cũng trong hàng sanh chúng,
Nhờ quyết tâm mà thắng con mê;
Tâm không nhất quyết một bề,
Ngôi xưa vị cũ khó về ở con.
Khá khuyên người lòng son một sắc,
Trước sau lòng theo Phật không phai;
Được vậy cùng Phật Như-Lai,
854. Niết-bàn sẽ có một ngày ngồi chung.
Phật nói xong liền vung tay áo,
Liên hiện ra chiếc Bảo-linh kiêu;
Từ nơi thế-giới tàn tiêu,
Bắc ngang qua cõi bất điều Phật-Đài.
Trên cầu có nhiều người nhẹ bước,
Mỗi người đều mỗi phước thần trì;
Mặt mày đầy vẻ uy-nghi,
862. Bên kia cầu có Từ-Bi đứng chờ.
Trong lúc ấy bên bờ mê khổ,
Biết bao người đang bỏ thân thi;
Kẻ vì ầu tả chết đi,

- Người vì bom đạn xác thi tan tành.
 Lại có kẻ đang rên kêu khóc,
 Bị gươm đao đâm thọc vào thây;
 Có người cha mẹ lạc loài,
 870. Chạy quơ tìm kiếm mắt đầy lệ rơi.
 Vợ xa chồng kêu Trời vang dội,
 Mẹ mất con đến đổi cuồng điên;
 Âu sầu cảnh vật điền viên,
 Nơi nào cũng thấy thảm phiến héo don.
 Quá đau đớn không còn nhìn nổi
 Ta nhắm liền mắt lại rồi than,
 Như vậy hết cõi trần gian,
 878. Làm sao đến đổi điều tàn thế ni.
 Kẻ trên cầu việc chi cũng chẳng,
 Thương người đang lội lặn bên kia;
 Ước gì được có sót chia,
 Cho người đang khổ bớt bề lao-đao.
 Phật rằng con nghĩ sao việc ấy,
 Kẻ khổ kia tự lấy mà ra;
 Vì làm lắm việc gian-tà,
 886. Nên ngày chung cuộc mới là thế ni.
 Phật biết trước lắm khi dạy bảo,
 Mà chẳng nghe cứ tạo ác luôn;
 Phật nào phải chẳng yêu thương,
 Nhưng người như thế hết đường cứu an.
 Hôm nay Phật hóa quang chỉ cảnh,
 Cũng vì thương bá tánh đầy ư;
 Để cho con thấy cõi người,
 Hầu truyền cho chúng tỉnh hồi lo tu.
 Lần này chẳng quày-đầu hướng thiện,
 Xác hồn đành tiêu biến biết sao;
 Điều này con nhớ ghi vào,

898. Giục cho bá tánh khá mau tu hiền.
Gần đến cuộc biến thiên ớ trẻ,
Như vừa qua mọi lẽ con xem;
Nếu không rửa bỏ luốc lem,
Con ơi! đến việc khó tìm ngõ sanh.
Phật dạy con ngọn ngành hiểu rõ,
Để cho con bày tỏ người nghe;
Bí huyền không có đậy che,
906. Tại vì sanh chúng còn mê khó tường.
Đây Phật sẽ chỉ đường siêu việt,
Tất là con hơn thiệt sẽ rành,
Con nhìn ngay đóa hoa xanh,
Tự nhiên sẽ thấy dữ lành ra sao.
Ngó theo Phật chỉ vào bên cạnh,
Một hoa sen lóng lánh màu xanh;
Thoát nhiên bứt sáng trong lành,
914. Có rừng với có thị thành hiện ra.
Trong rừng có hăng hà thú dữ,
Tranh đấu nhau hậm hực rợn người;
Dọc ngang ở dưới gầm trời,
Đua nhau ăn sống nuốt tươi mỗi ngày.
Chịu nắng đọa mưa dày đủ cách,
Bị kẻ vây người bắt liền khi;
Khổ đau không thiếu món gì,
922. Sống đời như ướn ngu si thấp hèn.
Trong khi đó phía bên thành thị,
Loài người đang huê mỹ sống sanh;
Có nhà cửa có cung thành,
Xe tàu bay chạy lưu hành tự do.
Có đủ cách làm cho thỏa dục,
Đâu cũng đều đầy mực ăn chơi;
Nhìn qua ở khắp mọi nơi

930. Rượu chè mèo mỡ ít người nào không.
 Phật rằng khi con trông vào đấy,
 Giữa hai bên nhận lấy bên nào;
 Ta chưa kịp đáp làm sao,
 Phật liền tiếp nói thao thao như vậy.
 Con ơi! cả bên này bên nọ,
 Chớ chấp tâm lấy bỏ bên nào;
 Vì rằng hai cảnh khác nhau,
938. Nhưng tình vẫn một khổ lao đọa đây.
 Người mà thú nào ai có biết,
 Thú mà người là việc đâu không;
 Khác điều đội mũ mang lông,
 Ác hung vô đạo nơi lòng giống nhau.
 Vật nào cũng như bào như ảnh,
 Gọi sướng vui nào thành thời đâu;
 Lòng luôn có sự ưu sầu,
946. Đời thường gặp việc khổ đau ít nhiều.
 Người hay thú xét theo trình độ,
 Chớ nên xem ở chỗ xác thân;
 Thú người đều cũng xác trần,
 Cũng sanh đẻ cũng uống ăn một tuồng.
 Thân tứ đại vẫn luôn thế cả,
 Có chi đâu làm thỏa ở con;
 Làm sao cho khỏi tiêu mòn,
954. Sống đời an lạc trường tồn mới ngoan.
 Vậy con hãy nhìn xem bên cạnh,
 Đóa sen vàng đang ánh bên kia,
 Tất đâu là chỗ đáng mê;
 Đâu là đáng chán mọi bề sẽ thông.
 Nghe lời Phật ta trông bên ấy,
 Một cảnh màu chưa thấy bao giờ;
 Dưới tàn một gốc cây to,

962. Mỗi vì Phật ngự trên tòa liên-hoa.
Trước mắt có hăng hà Tiên-giới,
Đứng hầu nghe Phật nói pháp màu;
Các Tiên y phục khác nhau,
Mỗi vì đều có mỗi hào quang riêng.
Lời han hỏi diệu hiền tao nhã,
Mặt vui tươi đẹp đẽ khác thường;
Mỗi vì mỗi nức mùi hương,
970. Hoa trên cõi tục phải nhường mấy mươi.
Cảnh trang nghiêm màu trời mát mẻ,
Thêm có luồng gió nhẹ thổi qua;
Trên tàn cây chỗ Phật-Đà,
Nhạc từ mỗi lá rung ra diệu dàng.
Nhạc với tiếng Phật đang thuyết pháp,
Màu nhiệm thay phù hạp lẫn nhau;
Lòng dù muôn vạn khổ đau,
978. Khi nghe nhạc ấy cũng thao mất liền.
Vui vẻ khó tả nên lời nói,
Huyền diệu không biết gọi sao vừa;
Ta chưa kịp mở lời thưa,
Phật liền bảo đó là cơ sau này.
Ngày biến chuyển Đông Tây Nam Bắc,
Cõi thế gian nổi giặc khắp nơi;
Sấm vang tới cả đất trời,
986. Bình minh trở lại như đời này đây.
Tu đến được hội này thông thả,
Cảnh thế gian tan rã không còn;
Chớ nên say đắm ở con,
Đắm sau những vật không còn là ngu.
Vì thế Phật khuyên tu ở trẻ,
Lấy trí mình xét lẽ mất còn;
Thấy đây nào dễ đâu con,

994. Nhớ ghi tâm khảm để còn khuyên dân.
 Ta cúi đầu cảm ơn Đức Phật,
 Xin vâng lời khuyên dứt thế gian;
 Phép lành xin Đức Phật ban,
 Cho đâu đó được xuôi dàng giáo dân.
 Phật mỉm cười rồi lần biên mắt,
 Giấy phút lâu còn nức mùi hương;
 Lòng ta cảm kích muôn đường,
1002. Tình thương thêm nặng trên đường Phật gia.
 Ai ngờ một đóa hoa thế ấy,
 Mà cõi chi cũng thấy rõ ràng;
 Vì lòng mẫn ái thế gian,
 Phật Ngài khéo lộ mọi đàng huyền cơ.
 Dù không thấy nhưng nghe đây nói,
 Cũng nên tin nên cõi tâm trần;
 Ngàn muôn kiếp bị chuyển luân,
1010. Lời mầu khó được một lần nào nghe.
 Nghe được ắt tâm mê tỉnh được,
 Nếu tin theo sau trước một lòng;
 Đây không phải chuyện bông lông,
 Khi ai nghe đến chớ lòng bỏ qua.
 Những lời ta viết ra nơi đây,
 Chính là điều mắt thấy tai nghe;
 Không vì háo vọng đem khoe,
1018. Mà vì muốn được tỉnh mê khắp người.
 Như Phật đã nhiều lời giảng giáo,
 Đòi nếu không có đạo đòi mê;
 Đòi mê có đạo vớ về,
 Thì đòi ấy sẽ hết mê có ngày.
 Không cương quyết không hay thành tựu,
 Dù việc đòi việc đạo thế ư;
 Nên mà bỏ luống cũng hư,

1026. Hư mà khéo sửa sẽ như ý nguyên.
Nơi hải ngoại lòng riêng một bóng,
Bước hồi hương trông ngóng mỗi ngày;
Phận còn phải ở nước ngoài,
Mượn lời của Phật đáo lai quê nhà.
Xin tất cả trẻ già nam nữ,
Hãy nghiệm suy mọi sự đây phân,
Thương nhau nên mới tổ trần;
1034. Rất mong đó cũng tinh thần như đây.
Biết yêu nhau biết gây thiện cảm,
Biết quyết tâm vệt đám mây mù;
Một lòng thệ nguyện chơn tu,
Tu cho đến đắc đạo màu mới thôi.
Kẻ quê nhà xa xôi khó hiểu,
Ta xú người lắm chịu đắng cay;
Nhưng lòng sắt đá không phai,
1042. Đủ phương chiều uốn để gây đạo màu.
Mới trông qua dễ đâu biết được,
Việc ta làm có trước có sau,
Đỏ xanh chiếu rọi nhiều màu,
Nhưng đèn một ngọn lâu lâu sáng trong.
Tâm hồn này ước mong khắp chúng,
Ít nhiều gì xin cũng biết cho;
Xưa nay đây vẫn hẹn hò,
1050. Một câu tái ngộ trên đò từ bi.
Xin chớ buồn những khi xa cách,
Lúc nhớ nhau hãy đọc lời này;
Dù ta có ở Đông Tây,
1054. Tâm hồn cũng vẫn ưu hoài Bắc Nam.
Chịu cay đắng cho kham nghĩa vụ,
Đành xa nhau để thụ máy Trời;
Đạo đồng và mẹ hiền ơi,

- Hiểu cho đây chớ đem lời trách than.
 Cũng phải rán có gan sắt thép,
 Dù cho ai bức ép đường bao;
 Chữ tu trước cũng như sau,
1062. Khư khư một dạ không nao núng lòng.
 Người nhà có lòng trông ta mấy,
 Ta cũng trông thế đáy đầu thua;
 Tinh thần đang phút chạy đua,
 Gắng lên chớ để ai thua ai nào!
 Ta nhiều lúc lòng đau như cắt,
 Thường đêm thường nước mắt nhỏ sa;
 Nhớ người ở chôn quê nhà,
1070. Nhớ luôn đến cảnh mẹ già cô đơn.
 Ngày nào ta trở chơn quê nội,
 Lòng nhớ nhung mới gọi được ư!
 Nếu còn ở chốn quê người,
 Thì lòng thương nhớ đâu hồi nào quên.
 Một khi việc được nên như nguyện,
 Đền lại cho lúc viễn ly nhau,
 Cơ Trời định vậy biết sao,
1078. Hãy nên bầm bụng đợi nhau qua ngày.
 Dù ta ở nước ngoài đi nữa,
 Lời gởi về mỗi bữa rán xem;
 Rửa xong những chỗ ố lem,
 Mỗi tình đạo đức càng thêm gùi gân.
 Đòng đạo ôi! Có từng biết đến,
 Tấm lòng ta đã mền dường bao!
 Không riêng hai chữ đồng bào,
1086. Mà là đối với nước nào cũng thương.
 Đi đâu cũng chủ-trương Phật giáo,
 Khuyên người lo theo đạo tu hiền;
 Chiến tranh là việc cuồng điên,

- Giết nhau rớt chẳng lợi quyền chi đâu!
Kiếp sống ngăn chớ thâu thêm ngăn,
Hãy giúp nhau cho đặng sống dai;
Lấy tình chung của nhơn loài,
1094. Chớ đem riêng ý một vài phạm-vi.
Đến đâu cũng lời y như một,
Vẫn khuyên tu không chút ngại ngần;
Bóng chiều càng bước đến gần,
Sự khuyên tu lại thấy cần khuyên thêm.
Mong rằng khắp Bắc Nam quê nội,
Hiệp sức nhau mở lối khuyên tu;
Một người làm có hơi lâu,
1102. Nhiều người hiệp lại sẽ mau công thành.
Khó khăn mấy cũng đành chịu vậy,
Dừng thở than bãi hoải tâm linh;
Vì người mà khổ thân mình,
Trên đời còn có sự vinh chi bằng.
Nơi đất khách ta càng tinh tấn,
Ở quê nhà cũng rán chí công;
Kiếp này giải thoát không xong,
1110. Thì muôn kiếp tới khó hòng siêu thăng.
Mỗi lúc nhỏ không ngăn không đắp,
Chùng lớn ra mới dập sao nên;
Đành rằng xuống dễ khó lên,
Muốn lên cần phải được bèn sức leo.
Đời muốn được đạo sao không được,
Nên hay không rớt cuộc tại mình,
Muôn điều nhờ ở đức tin,
1118. Thi chung như nhứt với tình Phật gia.
Quản chi việc đường xa gởi mỗi,
Không khổ thân ai gọi Như-Lai;
Khô lao chịu đựng một ngày,

- Sương vui sẽ được bồi tài muôn năm.
 Nếu chẳng thế đâu cam chịu khổ,
 Lo tu hành giải khổ trần ai,
 Ôm lòng sớm tối lạt chay,
1126. Vì không muốn sự oan dây buộc mình.
 Gạn lừa chữ trược thanh cạm kỹ,
 Mới không màng hương vị trần ai;
 Người tu đâu phải ngu ngây,
 Mà không biết việc lâu dài cao sang.
 Biết mọi việc thế gian không sót,
 Nhưng cho rằng tạm vật không ham;
 Biết ngoài ra cõi tục phạm,
1134. Còn nhiều cõi khác đáng làm say mê.
 Cho nên lòng không hề luyến ái,
 Chỉ tìm qua thế giới bất di;
 Tức là cõi đáng từ bi,
 Bất sanh bất diệt vĩnh kỳ lạc an.
 Đọc qua đây rồi toan lấy phận,
 Ở hai bên phải nhận một bên;
 Hai bên nắm hết không nên,
1142. Cái nào chơn thật lâu bền thì theo.
 Muốn ăn trái phải leo phải chọc,
 Chớ ngồi trơ dưới gốc không xong;
 Nhứt thời chịu khó ra công,
 Vĩnh kỳ mới được phước hồng trả cho.
 Chẳng gia tâm lắng lo mài giũa,
 Ngọc lu mờ như đá khác chi,
 Hiện nay một xá một quì,
 Mai sau được ngự liên trì muôn thu.
 Vì thế mới vui tu kham khổ,
 Nếu không trơ chịu khó làm gì.
 Nhưng tham của kẻ từ bi,

1154. Khác hơn tham của kẻ đi buôn đời.
Suy xét kỹ chớ lời dạ ngọc,
Nghe đây khuyên chí dốc lo tu;
Trùng dương muôn dặm mịt mù,
Ngóng tin quê nội đạo màu chân hưng.
Thường đêm thường rung rung nước mắt,
Bởi chưa nghe tin tức vui mừng;
Ngày nào nước mắt hết rung,
1162. Là ngày bá tánh vạn dân an hoà.
Chữ đạo đức vốn là hơn thiện,
Người thương người là chuyện ngay đường,
Khấp trong hơn loại hiền lương,
Chính là thế giới thiên đường tại đây.
Ta ước nguyện điều này không ngót,
Dù bao nhiêu Kinh Luật chẳng ngoài;
Quê nhà đồng đạo gái trai,
1170. Chữ hơn thiện chớ lờn phai tâm tình.
Đọc giảng kệ làm in theo đó,
Chớ xem qua rồi bỏ chẳng hành;
Đã là thấy có chim xanh,
Tất là Kim Mẫu hậu hành đáo lai.
Tin mạnh chớ ngờ sai ý niệm,
Sẽ có ngày thọ điểm chơn quang;
Khuất gương vì bởi phủ màn,
1178. Khi màn hết phủ rõ ràng thấy gương.
Chớ âu sầu cũng đừng bài hoại,
Nên gắng công trì giới xem sao;
Phật Ngài đã bảo cách nào,
Ta đem nói cạn ở vào nơi đây.
Kê từ nay đến ngày ráo rớt,
Phật sẽ còn bảo nốt nhiều điều;
Muốn cho ai cũng được siêu,

1186. Lần lần ta sẽ ghi nêu gởi về.
 Tiếng nói trong liên huê còn nữa,
 Đây ta xin tiếp kể nghe luôn,
 Trong khi ta ngẩn ngơ hồn,
 Rằng hoa sao có lắm muôn phép màu.
 Mười phương Phật ở đâu cũng thấy,
 Lòng muốn sao có vậy đáng kinh;
 Khéo thay các Phật đồng tình,
1194. Vì thương sanh chúng lập nên hoa này.
 Ta đang nghĩ rồi đây phải liệu,
 Sao cho xong phận điệu làm trò,
 Tai liền nghe tiếng sấm to,
 Trong hoa sen hiện lên pho kinh màu.
 Hào quang chiếu mỗi câu thấy rõ,
 Mỗi chữ đều ửng đỏ đường son;
 Kinh rằng con hỡi là con,
1202. Phận trò muốn được vẹn tròn nghe đây.
 Chớ quên những lời thầy đã dạy,
 Một lòng son trì giới giữ chay;
 Xả thân cầu đạo hôm mai,
 Chí tu không phút lãng phai thì tròn.
 Thầy làm sao thì con theo vậy,
 Bước chân thầy con phải giẫm qua;
 Con đường của Phật Thích Ca,
1210. Cứ đi theo đó thì là vẹn thân.
 Nước nguồn với nước sông khác chỗ,
 Nhưng tánh cùng một ngõ như nhau;
 Cây thì mọc thẳng lên cao,
 Nước thì xuống thấp khá âu thuận hành.
 Kinh còn tả muôn ngàn nẻo nhiệm,
 Giờ phút này chưa tiện nói ra;
 Hẹn cùng lớn nhỏ gần xa,

1218. Có ngày ta sẽ viết ra hết lời,
Xin rón đợi chờ lời dạ sắt,
Sẽ gặp hồi tương đắc chẳng không;
Nhiệm màu ôm chắc nơi lòng,
Gặp người chung thi sẽ hòng trao cho.
Lời son ở nơi pho kinh nhiệm,
Ta vừa xem vừa nghiệm từ lời;
Kê sao cho hết người oi,
1226. Thế gian sánh với Phật Trời đâu kham.
Kinh tự lật từ trang đến cuối,
Rồi bỗng nhiên gió thổi nhẹ qua;
Quyển kinh lần lượt bay xa,
Chỉ còn để lại đóa hoa sen vàng.
Liền có tiếng nhạc vang lên nữa,
Kê từ trong hoa nọ phát ra;
Rằng Con ơi! Đức Phật- Đà,
1234. Vì con đi khắp Ta-bà chúng sanh,
Dạy rõ từ kẽ răng chơn tóc,
Pho kinh rồi là một diệu phương;
Ngày nào thuận nước thuận đường,
Kê cho dân chúng được tường ó con.
Cay với đắng con còn nhiều lúc,
Chịu cho qua chớ phút chối từ;
Hy sinh cái kiếp hoại hư,
1242. Xây thành an lạc cho người năm châu.
Con chịu khổ Phật đâu muốn thấy,
Nhưng khổ vì bác ái đáng mừng;
Riêng mình chịu khổ một thân,
Giúp cho sanh chúng cả muôn người nhờ.
Sự khổ ấy đáng cho chịu khổ,
Khổ càng nhiều đức độ càng cao;
Khổ nay nhưng lại vui sau,

1250. Vui sau cùng khắp người nào cũng vui.
 Minh được vui cho người vui với,
 Sự vui này mới gọi thật vui;
 Thế nên dù chịu đập vùi,
 Vì dân cứ mãi vui cười ở con!
 Con đã khổ nhưng còn khổ nữa,
 Cứ lóc lẩn ngày bữa chợ qua;
 Đạo màu bùa khắp gần xa,
1258. Một người tỉnh ngộ hơn là muôn châu.
 Quên ngủ nghề quên câu may mặc,
 Đói cũng quên đến khát cũng quên;
 Ban ngày chí những ban đêm,
 Từ bi hai chữ một niềm toan lo.
 Người dương thế dù cho không biết,
 Phật mười phương các việc hiểu rành;
 Làm lành thì cứ làm lành,
1266. Không cần ai biết mới thành ở con!
 Vừa rồi quyền kinh son có chỉ,
 Câu ấy con suy nghĩ ra sao?
 Câu rằng: Ma khảo đạo cao,
 Muốn cho tắm mát phải nhào ra sông.
 Muốn được người kêu ông kia nọ,
 Phải tuổi cao phải được công gì;
 Điều này con xét kỹ đi,
1274. Rồi thì sẽ được củ qui lấy mình.
 Phật nói xong vang thình một tiếng,
 Rồi dạng hình tự biến ra không;
 Đóa hoa cùng ngọn đèn hồng,
 Đèn thì phơ phát hoa không tựa mình.
 Trông có vẻ huyền linh vô tận,
 Một hoa màu trong vạn đóa hoa;
 Hồ sen rộng lớn bao la,

1282. Nước trong riu chảy dưới hoa dịu dàng.
Nếu lấy mắt thế gian để thấy,
Cho không ai ở đây hẳn nhiên;
Nhưng mà cặp mắt Thần Tiên,
Cảnh này đâu phải ảo huyền vô nhơn.
Kẻ nghe đây định thân xét kỹ,
Tìm hiểu ra đâu mị đâu không;
Ước người cùng thấy được bông,
1290. Như ta đã thấy thì lòng mới vui.
Nhưng tin rằng những người nghe đây,
Nếu tin ta nghe lấy lời ta;
Mọi lời nói ở trong hoa,
Lòng son chặt giữ như là keo son.
Ai cũng được hành chơn chánh đạo,
Y như lời Phật bảo xưa nay;
Hoa kia hiện đến có ngày,
1298. Thấy hoa sẽ được nhiều bài hay ho.
Hoa đã nhiệm đèn cho thêm nhiệm,
Phật mười phương diện kiến tận mày;
Bình trâm được gặp thuốc hay,
Há không mừng rỡ ra tay rước vào.
Việc có thật chớ nào mơ mộng,
Rán tu hành sẽ đặng chứng minh;
Nên không gì cũng tại mình,
1306. Việc chi khó mấy cố hành cũng nên.
Ngọn đèn liền ứng lên một cái,
Sáng vô cùng rộng rãi vô biên;
Cả sen lẫn với cả đèn,
Mất đi để lại một nền trống không.
Từ nền trống khói un chát ngất,
Rồi hiện ra muôn vật đủ hình;
Rối loạn càng thấy càng kinh,

1314. Xun-xoãn đến đổi mắt nhìn không ra.
 Những hình dáng xấu xa không thiếu,
 Lối hung tàn đủ điệu khác nhau;
 Nổi chìm như sóng ba đào,
 Chỉ trong giây khắc xôn xao đủ hình.
 Tai liền nghe vang thình một tiếng,
 Cảnh ấy liền tiêu biến ra không;
 Rồi hoa sen với đèn hồng,
1322. Tự nhiên trở lại như trông đứng trơ.
 Trong hoa có lời thơ nói rõ,
 Rằng Con ơi! cảnh đó là gì;
 Từ trong không chẳng có chi,
 Sanh ra đủ thứ dị kỳ rồi ren.
 Xấu với tốt đua chen xô đẩy,
 Dữ cùng lành qua lại không ngưng;
 Rồi loạn khó nổi biệt phân,
1330. Khổ sàu chi sánh nảo nần chi qua.
 Ấy tâm trạng người ta đó trẻ,
 Nhìn đấy mà hiểu lẽ thiệt hư;
 Người nào tâm được bình cư,
 Tất cùng chư Phật cũng như khác gì.
 Mọi việc của người suy với nghĩ,
 Như khói un hồ mị vô căn;
 Chung qui như tiếng sấm vang,
1338. Việc chi rồi cũng tiêu tan chẳng còn..
 Lời vắn tắt nhưng con khá nghiêm,
 Hiểu sâu xa là điem công thành;
 Vì con vì cả chúng sanh,
 Mười phương các Phật phép lành cho xem.
 Riêng con biết khá đem người biết,
 Đạo bủa ra khắp hết trong trần;
 Nêu lên hai chữ hóa dân,

1346. Khiến cho tất cả xa gần hiền lương.
Con nhìn ở bên vườn Cực lạc,
Rồi xem qua mảnh đất trần gian;
Đâu vui đâu khổ rõ ràng,
Đó là hai thứ thau vàng khác nhau.
Con liệu cách kê gào bá tánh,
Khá nhận ra hai cảnh Phật phàm;
Có tham cảnh Phật nên tham,
1354. Cõi phàm khuyên chớ nên ham làm gì.
Vạn vật vốn hữu kỳ bất viễn,
Sương đường bao mặc miếng đường bao,
Hay là tứ hải sang giàu,
Chỉ là giọt nước trên tàu lá rung.
Nên khuyên kẻ say cuồng sự vật,
Khá nhìn ngay cái xác đang mang;
Xác kia như đóm lửa tàn,
1362. Khó làm sao giữ được ngàn muôn năm.
Bao cho lắm chỉ làm một lúc,
Dữ bao nhiêu cũng phút hơi còn;
Mỗi ngày tuổi sống mỗi mòn,
Tuổi mòn các việc cũng lòn đi theo.
Có của chớ nên đeo theo của,
Nên giúp cho những kẻ cơ hàn;
Lo làm những việc phước đoan,
1370. Xác thân khi bỏ Niết bàn được lên.
Càng có của càng nên bố thí;
Bố thí nhiều đạo vị thêm cao,
Tại trần của cải tuy hao,
Nhưng nơi cõi Phật càng giàu phước thêm.
Ấy là kế trường miên ở trẻ,
Nào phải đâu là kẻ dại ngu;
Giúp người sẽ được đền bù,

1378. Bất kỳ ai để mắt vào cũng thương.
 Nói một cách thông thường dễ hiểu,
 Người phải nên biết điều làm người;
 Giúp nhau là việc tốt tươi,
 Hại nhau là việc ai người cũng chê,
 Kiếp sống tạm ấy về định mạng;
 Nhưng chớ nên giới hạn vào đây,
 Giúp nhau cứ nguyện giúp hoài,
1386. Khấp người no ấm một ngày cũng nên.
 Đem thân tạm giả trên trần tục,
 Để tạo chơn hạnh phúc Phật- Đài;
 Khô lao dù mấy chớ nài,
 Cố làm để giúp nơn loài ở con!
 Tình siêu phẩm gác trên tình thế,
 Nghĩa cao dày phủ cả nghĩa nhân;
 Bao nhiêu mối nợ lần khôn,
1394. Dứt đi không bận Phật Thần đày con!
 Lời vừa dứt tiếng bon một cái,
 Như từ xa đưa lại vi-veo;
 Khác nào như bị đá treo,
 Dứt đi lòng thấy như phao hồng người.
 Bạc dễ kiếm chớ lời khó chuộc,
 Chết mấy thân vẫn buộc vào lòng;
 Làm cho bá tánh hiểu thông,
1402. Như lời đã nói trong bông mới vừa.
 Nơi đất khách sớm trưa chí tối,
 Lòng chỉ lo một mối ấy thôi;
 Đủ hình giả trá trong đời,
 Cốt làm cho chúng hiểu lời Phật Tôn.
 Quê nhà khắp hương thôn đồng đạo,
 Đừng quên đây đang thảo nhiều môn;
 Uốn chiều trên lộ càn khôn,

1410. Thân này kể đã như chôn hết rồi.
Sống mà chết ai người có thấu,
Thấu được cho quý báu chi hơn;
Kìa xem mây dấn đầu non,
Đây cùng mọi việc tục trần thế ư!
Rán cùng đây cho như một rạp,
Nửa chừng đường chớ đạp lộ riêng;
Tu hành nhớ giữ căn nguyên,
1418. Có ngày Tiên Phật được thiêng (1) chẳng không.
Mắt dễ nhắm nhưng lòng khó tịnh,
Sự muốn ưa phải nhin dễ gì;
Qui y thì rán làm y,
Khó tu thế mấy cũng trì cho nên.
Ngày thành tựu sẽ đền công khó,
Khuyên chớ nài ngựa vó phong sương;
Kẻ đang ở cách trùng dương,
1426. Người trong quốc nội còn đường gặp nhau.
Khuya sớm chớ quên trau đạo đức,
Sớm muộn gì cũng được như nguyên;
Gặp ngày trời hợp đôi duyên,
Tất là sẽ được cõi phiền mấy năm.
Hồn ta ở đâu nằm khắp chúng,
Tinh ta luôn áp úm trong dân;
Tuy thân kẻ Sở người Tần.
1434. Nhưng lòng luôn được ở gần với nhau.
Kẻ quê nhà khổ đau một tí
Ta nước ngoài như bị kim châm;
Không riêng thông cảm bằng tâm,
Mà còn liên hệ đến thân xác phàm.
Xin già trẻ rán làm việc phải,
Giúp cho đây bớt cái ưu sầu;
Thân gầy gặp lắm lo âu,

1442. Càng gầy thêm nữa có đâu bớt nào.
 Xin vui nghĩ tình nhau một chút,
 Bớt cho đây những khúc đau buồn;
 Mỗi ngày giọt lệ mỗi tuôn,
 Vì thương bá tánh còn đường gian lao.
 Ước mong được gió mau đưa đến,
 Để nhỏ sào rời bên Phù Tang,
 Ngày nào còn cách đôi đàng,
1450. Niềm xưa không thể luận bàn hết câu.
 Riêng ta thấy ưu sầu hiu quạnh,
 Người quê nhà cũng chạnh buồn đau;
 Chắp tay nguyện vái trời cao,
 Duyên người Nam Bắc khiến nhau sớm gần.
 Phút chia cách vì cơn suy bĩ,
 Ngày nhứt qui là khí thịnh hưng;
 Từ đây đến lúc trở chơn,
1458. Cũng nên gắng đợi xin đừng lãng tâm.
 Chữ đạo lý là mầm cứu khổ,
 Câu huyền cơ là chỗ giải oan;
 Dù cho muôn vạn hùm lang,
 Cũng đi cho đến tột đàng chớ lui.
 Hoa chưa nở thì mùi chưa có,
 Trái chín rồi đây đó thơm tho;
 Vun bồi là việc đáng lo,
1466. Một ngày xao lãng héo khô một ngày.
 Núi tuy lớn đục hoại sẽ mòn,
 Rừng tuy to cứ đốn sẽ thưa;
 Tội bao lòng cố gắng chừa,
 Có ngày hết được chớ ngỡ rằng không.
 Việc chi nếu chí công làm mãi,
 Dù khó khăn thế mấy cũng thành;
 Khó khăn là việc tu hành,

1474. Xưa nay đã lắm người thành đâu không.
Chớ ngại bước gai chông chớn chớn,
Vượt tuyết sơn tầm ngõ đạo màu;
Thích-Ca cùng một khác đâu,
Trái bầu cùng với hột bầu không xa.
Ôm chí đạo ngày qua tháng lại,
Rèn luyện cho đến đại công thành;
Lọc lừa tâm não cho thanh,
1482. Cũng người nhưng sống khác tình phạm phu.
Chon tâm tợ trời thu sáng tỏ,
Vọng niệm như mây bữa mịt mờ;
Mây kia càng tản càng thưa,
Trời thu càng tỏ đến giờ sáng trong.
Điều ấy khá dễ lòng xét kỹ,
Ngó mặt vào tường lữ bình quan;
Từ nơi biển rộng minh mang,
1490. Mặt trời lần mọc thấy càng đẹp xinh.
Thoắt nhiên tánh diệu minh mở tỏ,
Cùng biển trời kia có khác đâu.
Nghe đây rồi nhớ lo âu,
Làm sao cho được đạo màu tinh-minh.
Mưa nắng có chỉ nên công rắm,
Săn đạo màu còn gắng tu thôi;
Đây nào bịa chuyện người ôi!
1498. Cuộc đời còn có mấy hồi nữa đâu,
Sớm không liệu muộn âu sao kịp,
Gặp đạo màu là dịp giải oan;
Muốn ra khỏi cảnh khổ nàn,
Cần lo tu gấp chớ màng sự chi.
Qui Phật nhớ làm y theo Phật,
Qui Tăng cần đổi bước theo Tăng;
Phật Tăng qui nhứt một đàng,

1506. Với lòng qui Pháp giáo càng gắng ghi.
 Trong pháp-giáo luật-nghi là cội,
 Kẻ tu hành sớm tối rón gìn;
 Luật nghi càng giữ sạch tinh,
 Đạo mầu càng sớm chứng minh đắc thành.
 Ta đang ngóng trong tin quê nội,
 Được có người mở khối linh quang;
 Lòng đây xin chớ phụ phàng,
1514. Rón khai phá hết bức màn vô minh.
 Mọi sự vốn tại mình tất cả,
 Làm việc chi phải khá xét suy;
 Quấy rồi khi biết bỏ đi,
 Phải chưa làm được cố trì cho nên.
 Những tật xấu rón quên cho được,
 Các việc lành không chút bỏ qua;
 Lòng luôn mật niệm Di-Đà,
1522. Nhớ ghi lời Phật Thích-Ca dạy truyền.
 Trọng đạo đức hơn quyền chức tạm,
 Giúp cho người dạ chẳng mong đền,
 Ngày đêm khẩn bái ơn trên,
 Cứu dân khỏi cảnh đảo điên khôn nần.
 Ở trong một nén nhang rẻ giá,
 Đem tinh thần cao cả để vào;
 Nén nhang ấy quý dường bao,
1530. Phật Tiên đâu cũng bôn đào chứng minh.
 Một xu được lời đèn vạn đức,
 Của bất lương vay một trả mười;
 Nhỏ to cặn xét dân ơi!
 Liệu cho hồn khỏi bị rơi Diêm-đài.
 Chỉ một thấy họa tai muôn triệu,
 Nhả vãi lời phước nhều trăm thiên,
 Lọc lừa kỹ bớ chư duyên,

1538. Bạ làm bạ nói là nguyên tội sầu.
Ta được lãnh nhiều câu bí yếu,
Của Phật Tiên dạy biểu xưa nay;
Bước đường đâu vậy đâu ngay,
Nơi lòng được biết nên bày ra đây.
Muốn ai cũng cùng xây đạo pháp,
Lo cho mình lo khắp người ta;
Giống lành gieo rải gần xa,
1546. Tạo nên thế giới an hòa phồn hưng.
Chớ ích kỷ cho thân sung sướng,
Mặc cho ai nghiệp chướng nặng nề;
Riêng mình ăn mặc phủ phê,
Không màng đến kẻ thân che không lành.
Đạo bác-ái quên mình lo chúng,
Đức từ-bi rộng bụng thương dân;
Phận mình lao khổ chẳng cần,
1554. Miễn là giúp được kẻ thân no lành.
Đạo như thế mới thành chánh đạo,
Đức không vậy sao bảo đức tôn;
Đại ngoài nhưng lại trong khôn,
Ngoài khôn trong đại việc còn lạ chi.
Khuyên nam nữ khá suy tội lỗi,
Chớ cho tu là kẻ đại khờ;
Nếu không biết mối huyền cơ,
1562. Đâu cam non lãnh ngôi chờ lục niên.
Ta vì quá cuồng điên đạo lý,
Nói không ngừng mùi vị Phật môn;
Nhưng ta đâu dám làm khôn,
Nói ra vì muốn hương thôn tu hành.
Nói đây chẳng riêng mình bày nói,
Do Phật Ngài chỉ mối cạn sâu,;
Gần ngày biển hóa cồn dâu,

1570. Nói ra cho chúng quày đầu tu thân.
 Chậm một bước nảo nần mấy đoạn,
 Mau cất chơn rừng thẳm sớm ra;
 Xưa nay ở cõi Ta-bà,
 Đồi thay nhiều cuộc đầu là mới đây.
 Đồng đạo lấy lời Thầy dạy dỗ,
 So với lời Phật tỏ mà xem;
 Hồng trần là chôn luốc lem,
1578. Mở tâm thấy được hết thềm khát ư!
 Ta xin tiếp lời chư Phật bảo,
 Trong hoa sen quý báu ra nghe,
 Cõi không Đức Phật biến về,
 Ta còn đang đứng say mê một mình.
 Hoa với đèn hiển minh trước đó,
 Ta chùng như quên có đèn hoa;
 Trong lòng liền phát nghĩ ra,
1586. Phật ơi! có biết tâm ta muốn gì?
 Chưa kịp nghĩ việc chi đến rốt,
 Bên tai như gió trốt đi qua;
 Ngọn đèn liền tỏa sáng ra,
 Như ngàn châu rải mới là thêm kinh.
 Trống đầu đánh ình ình vang dội,
 Ba hồi to nhưc nhối lỗ tai;
 Trống ngưng liền thấy hạc bay,
1594. Ngậm phong thơ đỏ nhả ngay trước đầu.
 Thơ chỉ có bốn câu thi ngắn,
 Lời giản đơn căn dặn như vậy:

*Ba hồi trống mở khai,
 Mọi người thấy vang tai;
 Tiếng trống kia khi dứt,
 Không hỏi cũng biết ngay.*

- Bốn câu này xin ai khéo nghiêm,
Mầu làm sao và nhiệm làm sao!
Càng suy xét đến chừng nào,
1604. Càng hay ho khó tả sao cho cùng.
Đời đến lúc qui chung như thế,
Đạo cũng không ngoài lẽ ấy đâu;
Đọc đi đọc lại từ câu,
Chừng nào hiểu được đuôi đầu sẽ thôi.
Bức thơ ấy đọc rồi như tuyết,
Tự tan lần đến việc hóa không;
Cũng đèn rồi lại cũng bông,
1612. Nghiêm trang khó tả sao cùng nghiêm trang.
Ở đồng đạo kiên gan bền chí,
Làm sao cho hiển thị hoa đèn;
Sẽ là không ngớt lời khen,
Thần Tiên của việc Thần Tiên khó lường.
Thần Tiên cũng từ đường sanh chúng,
Mà đáo lai đến chốn siêu nhiên;
Chúng sanh có thể Thần Tiên,
1620. Khá tin chớ có để riêng lòng ngờ.
Tâm đang rồi đang mờ không thấy,
Thần Tiên nằm trong ấy rần moi;
Lóng tâm để trí mà coi,
Thần Tiên ấy sẽ bật lòi sáng ra.
Việc có thật không ngoa rần bịn,
Khi thấy ra nhờ tính dẻo dai;
Lòng nguyên lánh nợ trần ai,
1628. Việc chi dù lăm rủ nài không ham.
Khó thể mấy cũng cam chịu khó,
Miễn làm sao mở tỏ chơn linh;
Thói hư tật xấu nơi mình,

- Dù cho khó bỏ cũng rinh ra ngoài.
 Cuộc đáo đầu nay mai rất chóng,
 Không gấp tu thì hỏng khoá đi;
 Máy trời như chớp rất nguy,
 1636. Đừng rằng việc chẳng gấp chi là lắm
 Trời trong đó rồi gằm chuyển đó,
 Là việc thường hay có phải không;
 Thì là cơ cuộc đại đồng,
 Ngày kia cũng thế chớ hòng sai ngoa.
 Mắt đây thấy Phật đà hóa hiện,
 Việc thế gian nhiều chuyện quái kỳ;
 Chừng ngày tai nạn phủ vi,
1644. Gió lay một ngọn cũng nguy cả làng.
 Chớ tưởng cõi thiên thang sơ lọt,
 Khí trời đâu cũng lóc đến nơi;
 Tu hiền mới vững người ơi,
 Vì rằng nhân thiện có Trời phước ban.
 Nhắc thêm chuyện hoa vàng hiển ngữ,
 Còn nhiều điều lý thú vô cùng;
 Ta vừa đọc bức thơ xong,
1652. Thơ kia lần biến hoa đồng rung lên.
 Ai ngờ có tiếng rên thê thảm,
 Từ trong hoa như vạn muôn người.
 Kẻ thì như đấm giữa vôi,
 Người thì như lạc loài nơi rừng già.
 Có kẻ như bị sa núi lửa,
 Có người như té hố thăm sâu;
 Có người như bị điều hâu,
1660. Như đang bị thú vây bâu cùng mình.
 Có kẻ bị yêu tinh dọa nạt,
 Có người như đói khát lóc lẩn;
 Có người bị giặc bủa giăng,

- Tai nghe đầy tiếng rên than nã nê.
Nghe không cũng hồn mê phách lạc,
Nếu thấy càng thân thất tâm kinh;
Chính đây cũng bắt rùng mình,
1668. Thảm thê ấy vốn báo tin sau này.
Khấp nhơn loại Đông Tây Nam Bắc,
Ở chỗ nào cũng gặp thế ư!
Cúi xin các Đức bi từ,
Ra tay cứu vớt con người trần ai.
Dân nếu gặp cảnh này khó sống,
Kẻ không tu càng mỏng thêm hơn;
Làm lành hồi khách tạm trần,
1676. Tuồng đời càng lúc càng gần không xa.
Cuộc biến chuyển kỳ ba rất dữ,
Chớ không như thường sự bấy lâu;
Đổi thay khắp hết địa cầu,
Không riêng một giới một châu bốn người.
Nên Phật mới cạn lời dạy dỗ,
Khiến chúng sanh hiểu rõ ngọn ngành;
Ngõ hầu tỉnh thức tu hành,
1684. Bỏ điều hung dữ theo lành sớm khuya.
Hiền lành được nhiều bề che chở,
Hung dữ không ai độ cho đâu,
Dù cho Phật lắm phép mầu,
Cũng không riêng vị người nào được ư.
Vì lẽ ấy cần qui chánh lộ,
Một lòng thành hồi ngộ tu hiền,
Không không mà có Phật Tiên,
1692. Các Ngài chẳng phụ người hiền đức tâm.
Phật pháp vốn thâm thâm vi diệu,
Phải công trì mới hiểu tột nơi;
Đeo vào đừng phút nào rời,

- Nay không đấc đạo thì mơi cũng thàn.
 Mỗi đēm mỗi lờì lành được hợì,
 Đâu là nơi nguồn cộì đấ tườg;
 Nguyệc cũng Phậc một lòng thươg,
 1700. Đạo gịeo khồg chỉ thồn hương của mìn.
 Trốg bấ nhấ đấnh lên khấp chổ,
 Chuồg đạì bì đốg cả mọi nơi;
 Tĩnh cho được khấch trầ đờì,
 Hết người mê muộì mới thồì vậ hành.
 Hiệy thầ ở đảo gành xa thẳm,
 Giốg từ bì vẫ rấm khấp cùg;
 Lóe lẫ chiều uổn tứ tũg,
 1708. Lòng trồg sảu trước vẫ trồg một mầu.
 Phậc có đạy một câu bí nhiệm,
 Rằg Con ơì! trồg biể có vằg;
 Muổn tìm phải lợc phải sằg,
 Được vằg phải chặ gian nan trắm phầ.
 Câu ấy rấ lý chồn tuyệ điệu,
 Nề thầ nầy vui chặ khố khắ;
 Biể hìn khi tặc khi tằg,
 1716. Cằnh nầo cũng vẫ xả lẫ thầ vào.
 Thậ vằg đấu lửa nầo khồg sợ,
 Có lóe lẫ mới rồ giả chồ;
 Tả-bầ đầu cũng lếo thầ,
 Mầ nơi nầo cũng như cớg gió lồg.
 Trước sảu cũng vẫ khồg bóg đằg,
 Khồg để cho vườg mág sự gì;
 Lồn ôm lấ dạ từ bì,
 1724. Mượy đờì để tặo nhữg gì cầo siều.
 Bề ngoàì đầu có nhiề sắc điệy,
 Bề trồg lồn một chuyệ đạ mầu;
 Quề nhầ khố hiể cho đầu,

- Tình riêng ôm giữ đạo màu chung lo.
Thật có một, quyền do nhiều cách,
Tùy xứ người lao lách thích ưng;
Nhưng chung qui một bước chơn,
1732. Đưa dân chúng đến hưởng phần siêu sanh.
Chớ thấy vật bên mình biến hóa,
Mà vội vàng cho cả như nhau;
Bề ngoài vàng giống như thau,
Nhưng trong thực chất khác nhau rất nhiều.
Muôn năm cũng không tiêu mòn được,
Thật vàng mười sau trước chói chang;
Quê nhà chớ dạ nghi nan,
1740. Xin cùng đây một lòng vàng chớ phai.
Chịu khó nhọc giồi mài đạo đức,
Sẽ cùng đây qui nhứt ý nguyên;
Dù sao chớ để lợi duyên.
Một ngày nông mận đạo nên một ngày.
Tâm không bận trần ai nhứt vật.
Duyên lành gây khắp đất không chừa;
Lòng này ai hiểu được chừa,
1748. Nếu chưa hiểu rán, hiểu cho đến cùng.
Từ xưa đến ngay trong hiện kiếp,
Vì nặng duyên với khắp nhơn sinh;
Lao thân cõi tục muôn nghìn,
Để làm cho giống hữu tình mọc lên.
Nay cũng thế đâu quên lẽ ấy,
Đi đó đây tìm cái duyên xưa;
Nhờ Trời ban bố môt mưa,
1756. Cho đâu đó được lòng vừa như nhau.
Dắt được một người vào cửa Phật,
Mừng còn hơn báu vật muôn xe;
Lời lành thấy kẻ không nghe,

- Đón đau như thể búa đe đập vào.
 Đêm không ngủ vì câu suy lượng,
 Ngày quên ăn bởi tưởng xa gần;
 Nặng tình dân phải mòn thân,
 1764. Mòn thân đâu quản miễn dân đồng tình.
 Mỗi siêu nhiệm nơi kinh khó vạch,
 Ở nơi lòng là mạch rần tìm;
 Thấy lòng tất biết cổ kim,
 Thấy tình dân quốc thấy miền kẻ xa.
 Ngày nào được thấy ra điều ấy,
 Tất cùng đây như chái với hiên;
 Rán trau cho thắm lấy duyên,
 1772. Quan-Âm, Thê-Chí ngồi bên Di-Đà.
 Ngày hỷ lạc chính là ngày đắc,
 Phút trùng lai ấy phút vinh quang;
 Quê nhà lớn nhỏ khá toan,
 Để cùng nâng chén huy hoàng gần xa.
 Sự khổ sở tuy là lắm chịu,
 Lòng không nao xúng điệu làm trò.
 Tổ thầy tất đã hiểu cho,
 1780. Chớ ngờ áo gấm mặc mò trong đêm.
 Có một chuyện khiến thêm tin chắc,
 Vào một đêm nước mắt đang tuôn;
 Lòng sao chi xiết ưu buồn,
 Trách hiền khôn đốn còn hung an nhàn.
 Liền bên tai nghe vang tiếng nói,
 Rằng con ơi! chớ vội trách phiền;
 Phật Trời đâu có vị riêng,
 1788. Hiền mà khôn đốn vì hiền mới đây.
 Hung được sướng vì gây phước trước,
 Phước hết rồi nào nuốt bá ban;
 Chớ rằng hung được an nhàn,

- Còn hiền khôn đốn trách than luật trời.
Thần minh khắp mọi nơi đều có,
Sự dữ lành lớn nhỏ thấy qua,
Không riêng việc đã làm ra,
1796. Trong lòng mới tính cũng là hiểu thông.
Xưa nay phép chí công chẳng lệch,
Chớ nghi ngờ làm chích lòng trên;
Thương người tâm ấy đáng nên,
Những điều nhân quả đừng quên xét vào.
Hiền khôn đốn chẳng nao núng dạ,
Không những là xong quả trước kia;
Phước nay còn được nhiều bề,
1804. Càng cam chịu được Phật quê càng gần.
Nghe nói thế ta lần nguôi dạ,
Nói trong lòng rằng cả việc chi;
Phú cho các đấng từ bi,
Xét xem cho chúng mê si được nhờ.
Tai lại tiếp nghe qua thêm nữa,
Rằng con ơi! chớ có nghi ngờ;
Mẹ thương mến đứa con thơ,
1812. Thế nào thì Phật cũng là thế ni.
Thương chúng đến quên đi cõi thọ,
Xuống hồng trần chịu khổ dường bao!
Thương đời đời chẳng xót đau,
Thường đem cay đắng chế vào Phật Tiên.
Ai nữ trách kẻ điên ném đá,
Thấy con mê lòng dạ càng thương;
Con ơi! con trẻ nào tường,
1820. Thấy con chính ở bên giường con đây.
Ta nghe đến đoạn này roi lụy,
Khôi nhớ thương như lũy như thành.
Chỉ nghe tiếng nói đầu đành,

Phải cho thấy mặt thì tình mới ung.
 Đoạn này ta xin ngưng để đó,
 Chờ kỳ sau sẽ có dịp bày;
 Tiếp qua tiếng nói bên tai,
 1828. Từ đêm cho chí những ngày đều nghe.
 Cũng một hôm vào khuya vắng vẻ,
 Tai liền nghe nhỏ nhẹ lời thơ:

*Thanh phi thường thanh
 Sĩ dị phàm sĩ;
 Luru nhi bất di,
 Ngoạ kỳ hữu lý.
 Vĩ ý nan tương,
 Đại nguyện hà tử?
 Phật vô nhứt ngưng,
 Giáo hà lập vị?
 Điện kiến nan tri,
 Áu nhi vô trĩ
 Tâm dĩ độ tâm,
 Lão hà nhứt lý?
 Hòa thống phương phương,
 Hảo chơn thử bỉ;
 Nhứt nhược trì qui,
 Trụ kỳ bạt vị.*

Kệ rồi vẫn tắt dạn dò,
 1848. Khá đem mỗi chữ kết cho thành vần.
 Tơ nhỏ sợi khéo đan dệt lại;
 Nên gám bông việc ấy đâu ngoa,
 Con ơi! kệ một lời ra,
 Có nhiều cơ mật rán mà xét suy.
 Một để một việc chi cũng dễ,

- Một ra mười sự hê lăm con;
Khéo dùng phương tiện cho tròn,
1856. Nay không nên được hết còn hội nao.
Nói tới đây lời trao đã vắng,
Nằm gác tay lên trán nghĩ suy;
Ý nguyên nếu chẳng như y,
Ta còn lưu lại làm chi cội trần.
Nghĩ đến đây tâm thần mỗi mệt,
Mắt nhắm đi đến lúc mơ màng;
Duyên xưa đâu khéo đem dàng,
1864. Người anh cách khoảng muôn năm lai hồi.
Rằng em ơi! chớ lời than chán,
Ý nguyên nên hay chẳng mặc tình;
Trước sau một chí hy sinh,
Sống hay chết cái thân mình kể chi.
Ở trần mãi đến khi toại nguyện,
Chùng nào không còn chuyện khổ đau,
Niết bàn kia mới nên vào,
1872. Còn người sầu khổ còn lao trong trần.
Em ơi! đạo gần xa cố bủa,
Hết lao đao đến thuở thanh nhàn;
Đang ngồi nơi chốn lâm san,
Nghe em than chán vội vàng xuống đây.
Anh thương em từ ngày xưa cũ,
Đến những nay chịu đủ âu sầu;
Lóc lã còn thiếu chi đâu,
1880. Dấu chơn giẫm khắp địa cầu hỏi em.
Việc đã cận anh xem thấy rõ,
Không muốn em chán bỏ nửa đường;
Từ bi tâm ấy khôn lường,
Mừng cho em được nối đường Như-Lai.
Em đã chẳng mên say xác tục,

- Đáng kính thay tâm lực đủ đầy;
 Nhưng cần phải mượn xác này,
 1888. Để làm xe chở nhơn loài qua truông.
 Kể từ đây lời buồn tiếng thảm,
 Nên vì anh để ngậm trong lòng;
 Việc em anh đã cảm thông,
 Mỗi lời than mỗi khiến lòng anh đau.
 Vừa rồi được lời trao nhỏ nhẹ,
 Em biết cho là kẻ nào chẳng;
 Ông già tóc bạc da nhăn,
 1896. Bấy lâu thường ở bên màn của em.
 Nghe lời ấy ta thêm ứa lệ,
 Mâu nhiệm thay cho kẻ vô hình;
 Từ lâu khẩn chặt tâm tình,
 Không riêng cho tiếng cho hình thấy luôn.
 Một ý nghĩ sai đường Phật pháp,
 Cũng ứng lời dạy gấp không quên;
 Không nhờ ơn đức bề trên,
 1904. Ta đâu dễ được hiểu nên thế này.
 Không riêng ta dù ai cũng thế,
 Nếu nhứt tâm gìn lẽ tu hiền;
 Thì là sẽ được Phật Tiên,
 Dạy cho các lẽ bí huyền chẳng không.
 Xin chịu khó trì công khuya sớm,
 Nếu không nên ta chẳng phải người;
 Nào ta có dám nói chơi,
 1912. Nói ra là dựa theo lời Phật Tiên.
 Ngay như việc hoa liên ứng ngữ,
 Cũng nói ra để gởi cho nhau;
 Rõ điều mâu nhiệm siêu cao,
 Hầu tu thêm nữa cho mau công thành.
 Hoa còn nói muôn nghìn lẽ nhiệm,

Xin kể thêm yếu điểm ra nghe;
Vừa rồi những tiếng gớm ghê,
1920. Cửa muôn kẻ khổ dầm dề khóc than.
Tiếng ấy dứt hoa vàng liền động,
Quanh mình ta như sóng vỗ vào;
Tự nhiên cảm thấy nhức đau,
Thình lình hồn phách biến vào nơi đâu.
Trong lúc ấy mau lâu chẳng nhớ,
Khi tỉnh ra thân thể như dần,
Còn thân như đã mất thân,
1928. Chính ta chưa biết phép thân làm sao.
Một bài kệ từ đâu đưa lại,
Lời thanh tao giảng dạy như vậy:

*Không khí khi đổi thay,
Nhơn vật tựa như say;
Thất thần trong tức khắc,
Tỉnh lại có mấy ai?*

Sau khi nghe đến kệ này,
Trong lòng ta cảm thấy đầy sợ lo.
Ngày chung cuộc nếu mà thật thế,
Đền như loài trùng để cũng tiêu;
Trong không như lượn sóng triều,
1940. Mũi như sấm đất làm sao sống đời.
Không nhờ Phật vẫn hồi tánh mạng,
Lớn như voi cũng chẳng còn chi;
Có vậy mới gọi biến di,
Phật Tiên vì đó ra đi kêu gào.
Rán bỏ ai dù sao cũng rán,
Qua hội này sống đặng muôn niên;
Nếu như thành được Phật Tiên,

1948. Lại càng thọ hưởng vô biên lạc nhàn.
 Như rôi đóa hoa vàng đã hiện,
 Nhiều cảnh màu nhiều chuyện xinh tươi;
 Vui hơn vui của loài người,
 Ước mong khắp chúng sống nơi cảnh này.
 Tu chín chắn đến ngay đó được,
 Có Phật Ngài đưa rước tới nơi;
 Việc này đâu phải xa vời,
1956. Xin nên tin chắc ở người quê hương.
 Đèn trên hoa còn đương thẳng ngọn,
 Gió từ đâu ron rón thổi vào;
 Ngọn đèn liền phát phơ mau,
 Biến ra một cảnh trông vào thêm xinh.
 Một Đức Phật ngồi trên sen báu,
 Nhích miệng cười rồi bảo ở con;
 Chua vì bởi nó còn non,
1964. Chín rồi sẽ ngọt không còn chua đâu.
 Nghiệp chưa sạch đành câu khổ báu,
 Nợ xong rồi ai bảo trả thêm;
 Gió ngưng thì sóng cũng êm,
 Điều này con khá nhớ đem vào lòng.
Cảnh này tên là Không Diệu Hữu,
Lòng muốn chi có đủ ở con;
Ngã nhân tâm nợ chẳng còn,
1972. Thì là sẽ được sanh lên cảnh này.
Vậy con nhìn nơi cây bên cạnh,
Biết bao nhiêu trái chín thơm tho;
Ăn vào cả thặng được no,
Không cần đại tiểu vẫn là tự tiêu.
 Y phục luôn tùy theo ý muốn,
 Rồi tự nhiên hiện cuốn nơi thân;
 Gọi là *như ý diệu thân,*

1980. *Cõi Không Diệu Hữu toàn dân như nguyên.*
Ngày chọn lọc tại miền hạ giới,
Kẻ hữu duyên sẽ tới cõi này;
Là ngày không cánh mà bay,
Không trông tía vẫn đủ đầy ám no.
Con ơi! rón truyền cho dân biết,
Tận diệt mà không diệt ở con;
Mất nhưng mà vẫn thường còn,
1988. *Áy ngày lập hội đầu non tại trần.*
Không riêng Phật hóa thân khắp chỗ,
Các Thần Tiên cũng đổ xuống phàm;
Mạnh ai thì việc nấy làm,
Tùy duyên cứu các linh căn đem về.
Nói xong Phật tay xòe năm ngón,
Chiếu sáng như năm ngọn đèn pha;
Ngũ phương liền thấy hiện ra,
Vô biên thế giới thật là đẹp xinh.
Mỗi thế giới dạng hình mỗi khác,
Có vị thì nhiều mắt nhiều tay;
Cõi thì to lớn hình hài,
2000. *Cõi thì nhỏ thó như người thế gian.*
Có cõi đất bằng vàng chói rực,
Có cõi thì châu ngọc lót đầy;
Cõi thì toàn thấy những cây,
Không nhà không cửa đêm ngày sáng trưng.
Mỗi bước có hoa nâng đỡ gót,
Tai luôn nghe lời Phật dạy khuyên;
Muốn chi tức được có liền,
2008. *Dù rằng việc ấy ở miền khác xa.*
Chim biết nói gió hòa nên nhạc,
Nước tùy lòng ấm mát đổi thay;
Cõi trần khó sánh vào đây,

Càng xem càng thấy mê say thêm nhiều.

Phật liền cất tiếng kêu ó trẻ,

Ở thế gian ít kẻ thấy đây;

Tưởng rằng chỉ có trần ai,

2016. Chớ không còn có cõi ngoài khác đâu.

Thế nên cứ bầu câu tục lụy,

Cạnh tranh nhau nhục sĩ chẳng màng;

Rốt như bọt nước hồ giang,

Chỉ trong chốc lát rã tan chẳng còn.

Cảnh chơn thật mắt con đã thấy,

Khi trở về nhắc lại cho người;

Duyên con đã nặng với đời,

2024. Lời con sẽ được lắm người nghe theo.

Thằng có kẻ trả treo chống chỏi,

Bởi kém duyên nên gọi cạn lời;

Con ơi! gặp lúc hạn trời,

Giống lên có một khô thời mười mười.

Được nghe ít bị cười nhiều lắm,

Không can trường khó rắm giống duyên.

Cuối cùng với buổi đầu tiên,

2032. Lòng người thương ghét đôi liền không ngưng.

Con ơi! mỗi bước chơn đặt xuống,

Bằng ít oi dóc luống dầy đầy,

Muốn noi gương phẩm Như-Lai,

Chớ nao núng tiếng nhiếc xài thế gian.

Người không hiểu thì càng thương xót,

Cô dạy cho đến lúc hiểu rành;

Kẻ say giận nó sao đành,

2040. Không mê ai cũng hiền lành như nhau.

Con là một trong bao Phật tử,

Gương từ bi khá giữ cho mình;

Gặp điều thử thách đến mình,

- Phải luôn nêu rõ chơn tình cao siêu.
Núi cao mấy rùng nhiều thế mấy,
Cũng chẳng làm trở ngại khoảng không;
Khoảng không ấy ví cho lòng,
2048. Núi rùng ấy ví trần hồng nọ kia.
Ở trong cõi trần mê vẫn tỉnh,
Cùng Phật đâu khác tính ở con!
Huyền thân tuy mất mà còn,
Rách y phục chớ đâu mòn thịt xương.
Gạn xét kỹ rồi trương cung đạo,
Bắn cho tan giặc bạo trong đời;
Ngàn vàng dễ kiếm con ơi!
2056. Một câu chánh-giáo muôn đời khó nghe.
Hãy quý trọng hơn là châu báu,
Ngày đêm luôn trì bảo chớ quên;
Riêng mình đạo quả được nên,
Rán diu bá tánh cùng lên sen đài.
Phật Ngài nói đến đây liền nín,
Thoát nhiên trên tụ đỉnh chiếu ra;
Tự nhiên không thấy Phật- Đà,
2064. Chỉ còn thấy có đóa hoa với đèn.
Trong lòng ta ngợi khen đáo đẽ,
Các Phật đều tướng thể giống nhau;
Đẹp hơn hết thấy vật nào,
Mặt mày vui vẻ lời trao dịu dàng.
Vừa rồi dạy mọi đàng hơn thiệt,
Chơn lý thay! Siêu việt lắm thay!
Mỗi câu mỗi chữ đều hay,
2072. Càng nghe càng khiến mê say khó lờn.
Muôn kiếp khó quên ơn đại độ,
Đạo quyết thành để có đáp ơn;
Ở người trong cõi thế nhơn,

Nghe đây rồi thấy tâm thần nghĩ sao?
 Há không sớm bước vào cửa Phật,
 Để qui y giải cuộc trần ai,
 Muốn tu tu chớ hẹn ngày,
 2080. Kiếp đời không thể kéo dài được đâu.
 Trễ một dịp khó âu gặp cuộc,
 Trời tối mà gặp được là may;
 Mộng trần còn có bao dai,
 Có đeo cũng chẳng đeo hoài được đâu.
 Ta lặn lội vì câu giục thúc,
 Chịu nắng mưa bởi cuộc tử sinh;
 Nói ra với cả chơn tình,
 2088. Muốn ai cũng được kính tin đạo màu.
 Ta xin viết những câu sau đây,
 Khi nhớ nhau đọc lấy đỡ buồn:

*Đã ngót năm năm trường,
 Ta xa cách quê hương;
 Nhưng đối với già trẻ,
 Vẫn giữ một lòng thương.
 Thương đến rơi nước mắt,
 Thương đến nhói can trường;
 Xác thân tuy lờng lộ,
 Tâm hồn vẫn nhứt phương.
 Quên ăn vì quá nhớ,
 Mất ngủ bởi nhiều thương;
 Thân trên giường ngoại quốc,
 Mộng về đến quê hương
 Xưa nay vì tâm bệnh,
 Hiện còn da bọc xương;
 Hỏi người trong quê nội,
 Lòng ta có được tường?*

*Cách nhau xin chớ cách,
Rán đợi cuộc phùng tương;
Dẫu gặp muôn thử thách,
Xin chặt giữ một đường.
Dù ai có chê ghét,
Đây đó vẫn yêu thương;
Chớ để danh cảm dỗ,
Đừng cho lợi gạt lòng.
Khó khăn dù cách mấy,
Tu vẫn cứ tu luôn;
Ví dụ ngày mai mốt,
Được xuôi gió thuận đường.
Gót chơn người mong đợi,
Sẽ trở lại quê hương;
Từ đây cho đến đó,
Nhớ nuôi chí quyết cương.
Khổ sàu sẽ đền trả,
Cho nhau chén quỳnh tương.*

Mỗi ngày được nhớ đọc luôn,
2126. Mỗi tình đây đó càng vương thêm nhiều.
Hai ngã được cùng theo một ý,
Việc lớn lao thế mấy cũng nên;
Đạo mầu càng chói chang lên,
Không riêng một chỗ mà lên khắp cùng.
Trong cửa Phật có trung lẫn hiếu,
Cũng có luôn cả điệu nghĩa nhân;
Muốn cho đáp vẹn trọng ân,
Người trong cửa Phật giữ thân cho tròn.
Thân ấy vẹn phận con phận tớ,
Vẹn cả tình quốc thổ quốc dân;
Nếu là thật đạo chánh chơn,

2138. *Hòa quang thì có yếm trần thì không.
 Mượn cảnh tịnh cho lòng bình tịnh,
 Chưa phải là chơn chính pháp môn;
 Được luôn tự chủ tâm hồn,
 Dù trong chỗ loạn nhưng lòng vẫn yên.
 Có thể mới dụng quyền độ thật,
 Trong bùn lầy mà chất vẫn thanh;
 Quê nhà xin rón nghiệm rành,*
2146. *Nguồn chơn nắm được tu hành mới nên.
 Nơi đất khách nào quên cố quận,
 Ở trần gian vẫn tưởng Phật-Đài;
 Dù cho xa cách bao dai,
 Lòng mong trở gót không ngày nào quên.
 Tuy giấy trắng mực đen thô đạm,
 Nhưng lòng son đã chạm vào đây;
 Xem đây tất biết lòng này,*
2154. *Muôn xưa cho đến ngày nay một niềm.
 Niềm ân ái từ kim chí cổ,
 Đã gieo sâu trong chỗ tu hành;
 Giữa ta cùng khắp nhưn sanh,
 Chết thân muôn lượt nhưng tình sống luôn.
 Người dẫu phụ ta không thể phụ,
 Ở nơi đâu cũng nhớ thương luôn;
 Riêng thân khổ chẳng hề buồn,*
2162. *Thấy người bị khổ mắt tuôn lệ dài.
 Ước sao khắp ai ai cũng thế,
 Cùng với đây tương kế tâm linh;
 Loạn cho thế mấy cũng bình,
 Ai nghe cũng mến ai nhìn cũng ưa.
 Mạch sâu này nếu chưa lấp được,
 Huyết lộ trong dân nước còn rơi;
 Khóc không vì phận xa vời,*

2170. Mà là khóc cái cuộc đời loạn ly.
Khóc vì cửa từ bi vắng dạng,
Khóc người tu không rán lo tu;
Không riêng lúc thức khóc đau,
Đến trong lúc ngủ cũng châu rơi dầm.
Trước mặt Phật vẫn đem bày tỏ,
Trong lòng son luôn cố nhớ lo;
Lời nào của Phật dạy cho,
2178. Tiện bề nói hết ra cho người đời.
Chừng nào được khắp nơi hồi ngộ,
Thì những lời khuyên dỗ mới ngưng;
Còn người chơn bước chơn dừng,
Ta còn đem hết tinh thần rẻo kêu.
Xin vui vẻ nghe theo lời chánh,
Để làm xong hoàn cảnh người tu;
Mới không luống uổng công phu,
2186. Người đâu khinh bỉ mình đâu hổ lòng.
Ta xin kể chuyện bông thêm nữa,
Để cùng nghe hầu sửa lấy tâm;
Hoa đèn còn đứng như găm,
Ta còn đang đứng ngó chằm vào hoa.
Trong lòng ước Phật- Đà dạy kỹ,
Đâu chơn và đâu ngụ đành rành;
Ngõ hầu nhắc lại nhơn sanh,
2194. Dựa theo nơi đó để hành cho y.
Vừa nghĩ thể tức thì hoa động,
Cánh thứ nhì gần rún của hoa;
Bắn lên một ánh sáng lòà,
Chót trên ánh sáng Phật- Đà ngồi nghiêm.
Tướng đẹp chúng cổ kim khó sánh,
Gương lành trong bá tánh đâu so;
Mùi hương bay rất thơm tho,

2202. Gió đưa thấy mát hơn là gió thu.
Phật liền nói lên câu vi diệu,
Rằng con ơi! nên hiểu như vậy:

*Thật ấy là chơn,
Giả ấy là nguy;
Chơn không dối lừa,
Nguy hay gian trá.
Chơn không ngã nhon,
Nguy thì nhon ngã;
Không chấp là thật,
Còn chấp là giả.
Tâm chơn chơn hết,
Tâm nguy nguy cả;
Nguy vốn tại mình,
Chơn không do kẻ.
Không sáu trần thật,
Có sáu trần giả.
Chơn có không không,
Nguy không có có.
Nói làm một thật,
Làm nói hai giả;
Chơn ngoài như trong,
Nguy trong khác cả.
Thương khắp là thật,
Yêu riêng là giả;
Chơn thì không ngừng,
Nguy không phóng xả.
Sau trước một thật,
Đuôi đầu hai giả;
Không vương chơn hết,
Có đeo nguy cả.*

*Không sắc là thật,
Còn tướng là giả;
Chơn thì chơn thành,
Ngụy thì ngụy quả.
Con cứ lấy đây,
Ngụy chơn hỏi dạ.*

- Phật Ngài vừa nói tới đây,
2240. Hào quang liền mất mặt mây hết trông.
Ta đứng mãi như tròng chẳng động,
Bởi kệ mâu đang ẩn trong tâm;
Càng suy càng để ý tâm,
Càng hay càng thấy cao thâm vô cùng.
Vì say kệ mắt ngưng không nháy,
Ngó Phật khi hết thấy mới thôi;
Hào quang cao vọi ngất trời,
2248. Khéo thay Đức Phật lại ngồi lên trên.
Việc chơn ngụy hư nên dạy kỹ,
Mỗi lời gồm đủ lý cạn sâu;
Hiểu ra cho tận đuôi đầu,
Mới hay lời Phật nhiệm mầu vô biên.
Xin chớ lấy ý riêng xét nghiệm,
Đem tấm lòng cao viễn suy ra;
Việc chơn hay ngụy cũng là,
2256. Từ trong tim não sanh ra mọi điều.
Lấy khuôn mực ở nhiều kinh điển,
Để làm nơi văn kiến ít lầm;
Hành sai vì bởi mê tâm,
Tâm mê hết được, việc làm không sai.
Nhớ cho kỹ bỏ ai người thế!
Hãy tỉnh ra chớ để mê luôn,
Khổ đời còn diễn lắm tuồng,

2264. Chậm qua một khúc rối cuộn nhiều ngoe.

Theo lời Phật ta nghe từ trước,

Cho đến nay lần lượt kể ra;

Không riêng lời của Phật- Đà,

Mà nhiều vị khác cũng là nói luôn.

Còn một vị chờ cơn thuận tiện,

Ta sẽ đem phổ biến ra nghe;

Nói ra ai cũng không dè,

2274. Phong thần ấy chuyện đã nghe lâu rồi.

Ta nói hết không lời nào tiếc,

Nói cho người được biết đề tu;

Tu cho khỏi kiếp lao tù,

Tu coi đại hội trên bầu thế gian.

Con đắc đạo cứu an cha mẹ,

Cha mẹ thành diu trẻ qua truông;

Chồng nên vợ được nên luôn,

2282. Vợ thành chồng cũng qua cơn thảm sầu.

Nên hợp sức bắt sâu nhỏ cỏ,

Một hột gieo được trở nhiều bông;

Khuyên nên đồng vợ đồng chồng,

Cha con nhứt trí giống dòng nhứt tâm.

Dịp may cả muôn năm mới gặp,

Chớ bỏ qua hãy gấp ôm vào;

Để xem kẻ cõi hoa lau,

2290. Đi qua biển cả thế nào mới vui.

Trời đất lúc tối thui tất cả,

Ngọn đèn thần sẽ chóa khắp nơi;

Hiền lành sẽ được đèn soi,

Dĩ hung đành chịu như người quáng manh.

Lúc khát chẳng ai dành cho nước,

Khi đói không kẻ giúp cho cơm;

Khổ thân còn khổ linh hồn,

2298. Khổ trong muôn kiếp đem dồn một khi.
Ngày ấy sẽ lần đi tới chỗ,
Lá khô thì sẽ đổ chẳng không;
Liệu mình cho được sạch trong,
Ngày khai đại hội ẩn rồng được phê.
Tỉnh thức sớm chớ mê ngủ nữa,
Hội này không còn thưở nào hơn;
Chùng tai nghe được tiếng đờn,
2306. Mây sâu tan cả mưa buồn tạnh xong.
Những lời nói trong bông sen đây,
Không dễ nghe chớ lấy làm thường;
Toàn lời của Phật mười phương,
Nói ra vì bởi lòng thương thế trần.
Liên sau khi Phật thân ẩn dạng,
Trong hoa liên trời bản thanh tao;
Một bài thơ điệu làm sao!
2314. Thơ rằng ó trẻ tại trào Hạ nguon.
Mặc cho cuộc mưa đơn gió kếp,
Vẫn một lòng sắt thép trợ trợ;
Rán đưa người đến bến bờ,
Sóng dù muôn lượn chớ ngơ máy chèo.
Xưa Phật đã qua đèo lội suối,
Chẳng quản chi gói mồi chơn đau;
Lòng tu trước cũng như sau,
2322. Mến tu hơn mến sắc màu thế gian.
Gặp thử thách trợ gan chịu đựng,
Suốt khoảng tu không sướng một ngày;
Nhưng lòng vẫn được dẻo dai,
Chí tu càng thấy mỗi ngày thêm tăng.
Nếu không chịu khó khăn như thế,
Quả Như-Lai đâu dễ đắc thành;
Lợi danh chẳng mến lợi danh,

2330. Ái tình mà chẳng ái tình buộc vương.
 Thật là một tấm gương vĩ đại,
 Đáng chúng sanh sùng bái muôn đời;
 Con ơi! gương ấy khá noi,
 Khỏi cần phải nói thêm lời chi hơn.
 Vừa đến đây nhạc ngưng lời dứt,
 Hoa và đèn cũng mất theo luôn;
 Lòng ta vui trộn lẫn buồn,
2338. Vui ra nước mắt buồn tuôn lệ dài.
 Cảm ơn đức Như-Lai vô-lượng,
 Khéo tùy cơ biến hiện đủ môn;
 Xin thề dù xác muôn chôn,
 Vẫn không quên được trọng ân Phật Ngài.
 Không thành đạo lòng đây há toại,
 Chẳng tỉnh đời sao phải người tu;
 Đuốc soi gấp mấy trăng thu,
2346. Lời khuyên hơn lá rừng sâu mới vừa.
 Xin đồng đạo chớ ngơ ngẩn dạ
 Rán đọc lời biên tả nơi đây,
 Lòng thương nhau chớ nên khuây,
 Đường tu cứ bước đừng ngày nào thôi.
 Nơi hải ngoại xa xôi cách trở,
 Mượn bút nghiên này có thăm nhau;
 Chúc cho trí tuệ được mau,
2355. Thanh bình sớm hưởng đạo màu sớm nên.
 Tên người Thanh-Sĩ chớ quên.

Viết xong tại Đông Kinh

Ghi chú:

(1) ‘Tiên Phật được thiêng’: ‘được thành’

MUỐN CHO ĐÂY ĐÓ

Đây đó một lòng son,
Nhìn về cảnh nước non,
Trong lòng mình tự hỏi,
Sao vẹn chữ mất còn.

Sao vẹn chữ mất còn,
Không hổ phận tôi con;
Ngoài đời hay trong đạo,
Cũng ở trong nước non.

Cũng ở trong nước non,
Há quên phận tôi con;
Chữ hảo hòa phải liệu,
Đừng để nước non mòn.

Đừng để nước non mòn,
Ấy là phận tôi con;
Tổ tiên dạy như thế,
Con cháu rán lo tròn.

Con cháu rán lo tròn,
Chớ để cho nước non;
Người ngoài leo lên giẫm
Làm cho nó tiêu mòn.

Làm cho nó tiêu mòn,
Mòn cả đến cháu con;

Nước cạn thóc không mọc,
Khi gìn vện nước non.

Khi gìn vện nước non,
Nước non của cháu con;
Của chung của tất cả,
Đừng để ai riêng bòn.

Đừng để ai riêng bòn,
Ngồi trên chót thon von;
Quên đau khổ kẻ dưới,
Lợi dụng chữ nước non.

Lợi dụng chữ nước non,
Đảo ngược phận tôi con;
Tình nghĩa chia đôi ngả,
Quên hai chữ mất còn.

Quên hai chữ mất còn;
Tự hỏi lấy lòng son:
Có nhục hay là chẳng?
Ai là phận tôi con?

Thanh Sĩ.